

Berättelse

om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 17 Januari 1880.

Den 27 November har i Köpenhamn blifvit undertecknad en deklARATION mellan de förenade rikena och Danmark rörande ömsesidigt skydd för den litterära eganderätten.

Deklaration med Danmark angående skydd för den litterära eganderätten.

En deklARATION, hvarigenom det område blifvit utsträckt, inom hvilket sjöfarten mellan svensk och dansk hamn skall behandlas såsom inrikes fart, har blifvit undertecknad i Köpenhamn den 5 Augusti.

Deklaration med Danmark om sjöfarten mellan svenska och danska hamnar.

Genom deklARATION, undertecknad i Paris den 25 November, har den med Frankrike den 14 Februari 1865 afslutade handelstraktat blifvit ytterligare förlängd för en tid, som skall utlöpa sex månader efter utfärdandet af den nya allmänna tulltarif, hvilken är understäld franska kamrarne, dock att denna förlängning icke utan ny särskild öfverenskommelse må utsträckas utöfver den 1 Januari 1881.

Deklaration af förlängning af handelstraktaten med Frankrike.

Den 26 Februari hafva utvexlats ratifikationerna af den i Paris den 1 Juni 1878 undertecknade internationela konvention om bildande af en verdenspostförening äfvensom af i sammanhang härmed träffade särskilda aftal om utvexling af bref med angifvet värde samt om utvexling af postanvisningar; och hafva samtliga dessa öfverenskommelser den 1 April trädt i verksamhet.

Utvexling af ratifikationerna af konventionen i Paris om bildande af en verdenspostförening.

En deklARATION mellan de förenade rikena och Belgien angående tillämpning af nyssnämnda aftal om utvexling af postanvisningar är utfärdad i Stockholm den 18 Mars.

Deklaration med Belgien om utvexling af postanvisningar.

Bih. till Riksd. Prot. 1880. 1:a Saml. 1:a Afd.

Riksdags-Berättelsen.

Öfverenskom- En öfverenskommelse rörande postförbindelsen mellan Sverige och Dan-
melse om post- mark är afslutad i Stockholm den 24 Mars. Kongl. Maj:ts ratifikation å be-
förbindelsen med Danmark. rörda öfverenskommelse är gifven den 28 i samma månad.

Anslutning af På grund af särskilda diplomatiska akter hafva nedanstående länder vun-
flera länder nit inträde i verldspostföreningen, nemligen: Persien, Liberia, Honduras, föl-
till verldspost- jande af Storbritanniens kolonier: New-Foundland, Afrikas Vestkust, Falk-
föreningen. lands öarne, britiska Honduras och Lewards öarne i små Antillerna, samt
Peru, Bulgarien och Venezuela.

Internationel Vid en i London, jemlikt bestämmelserna i den internationela telegraf-
telegrafkon- konventionen i S:t Petersburg den ²²/₁₀ Juli 1875, församlad internationel tele-
ferens i grafkonferens har den 18 Juli blifvit undertecknad ett beslut, hvarigenom
London. vissa ändringar blifvit införda i de ofvannämnda konvention bilagda reglemente
och taxa för den internationela telegrafförbindelsen. Detta beslut har den 7
November blifvit af Kongl. Maj:t för Sveriges del antaget.

Tillägg till Vid samma konferens uppgjorde Sveriges och Tysklands ombud ett til-
1876 års öfver- lägg till 1876 års öfverenskommelse i fråga om den direkta telegrafförbindelsen
enskommelse med Tyskland emellan Sverige och Tyskland; och har detta tillägg den 7 November blifvit
om den direkta af Kongl. Maj:t gilladt.
telegrafförbin- delsen.

Konvention Mellan de förenade rikena och Nederländerna har den 11 Mars i Stock-
med Nederlän- holm blifvit afslutad en konvention om ömsesidigt utlemnande af förbrytare.
derna om ut- Kongl. Maj:ts ratifikation af berörda fördrag är gifven den 6 Juni och ut-
lemnande af förbrytare. vexlad emot H. M:t Konungens af Nederländerna den 10 i samma månad.

Regleringar Den 21 Mars har Kongl. Maj:t fastställt ny reglering af konsulaten i Rio-
inom kon- de-Janeiro och Buenos Ayres, hvarvid det senare blifvit fördeladt i tvenne
sulatväsendet. distrikt Buenos Ayres och Montvideos, samt den 7 November ny reglering af
konsulatet i Grekland.

Inbetalning Enligt Kongl. Maj:ts beslut den 23 Maj har under loppet af Juni månad
från konsuls- af konsulskassans behållning den 31 December 1878 till svenska statsverket
kassan till blifvit inbetald en summa af 40,000 kronor.
statsverket.

Berättelse angående rättsväsendet i riket för år 1877 har blifvit afgifven och i vanlig ordning till trycket befördad.

Chefens för Justitie-departementet embetsberättelse.

Sedan den, på sätt i berättelsen till senaste Riksdag omförmäles, i nåder förordnade komité för utarbetande af förslag till erforderliga stadganden om säkerhet i jernvägar och andra dermed jemförliga anläggningar dels blifvit bemyndigad att jemväl utarbete förslag till stadganden beträffande vissa delar af konkursförfarandet i fråga om jernvägar, i hvilka säkerhet blifvit lemnad, dels ock blifvit anmodad att i ett sammanhang taga i öfvervägande frågan om hvilka särskilda föreskrifter må finnas lämpliga för utredning af tillgångar, som blifvit till borgenärers förnöjande afträdda ej mindre af jernvägsegare än af enskilda banker och andra dermed jemförliga bolag och affärsfirmor, samt att i detta ämne afgifva de förslag, hvartill komitén funne anledning, så har komitén till Kongl. Maj:t afgifvit underdånigt förslag dels till lag om in-teckning i jernväg och i sammanhang dermed erforderliga för-fattningar, och dels till förordning angående vissa jernvägsaktiebolags konkurs.

Förslag till förordning angående vissa jernvägs-aktiebolags konkurs.

Efter det till svenska Justitiedepartementet öfverlemnats ett inom norska Departementet för det Indre upprättadt förslag till Lov angående Lapperne i de forenede Kongeriger Norge och Sverge, har Kongl. Maj:t förordnat, att ifrågavarande förslag skulle till svenska språket öfversättas samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens, Vesterbottens och Jemtlands län derefter anbefallas att hvar för sig med underdånigt utlåtande till Kongl. Maj:t inkomma.

Förslag till lag angående lapperne i de forenade konungarikena Sverige och Norge.

Efter inhemtande af vederbörandes yttranden öfver de i berättelsen till senaste Riksdag omförmälda förslag till förändrade formulär för de primära uppgifter angående rättsväsendet, som ligga till grund för chefens för Justitiedepartementet embetsberättelse, hafva särskilda dylika formulär blifvit fastställda såväl för underrätterna, som äfven för Nedre Justitie-Revisionen och Rikets Hofrätter samt Krigshofrätten; hvarjemte, enär utsökningsmålen genom nya utsökningslagen blifvit från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande öfverflyttade till vederbörande öfverexekutorer, Kongl. Maj:t fastställt ett inom Justitiedepartementet utarbetadt förslag till formulär för de statistiska uppgifter, som böra af öfverexekutor ingifvas.

Angående förändrad anordning af chefens för Justitiedepartementet embetsberättelse.

Förnyadt nådigt reglemente för staden Eskilstuna har af Kongl. Maj:t utfärdats.

Reglemente för staden Eskilstuna.

Med anledning af gjord framställning har Kongl. Maj:t den 24 Oktober 1879 fastställt reglemente för åkerbrukskolonien Hall.

Reglemente för åkerbrukskolonien Hall.

Tillökning af divisionernas antal i Svea Hofrätt. För att bereda minskning af den hos Svea Hofrätt uppkomna balans af instämnda och vädjade mål har Kongl. Maj:t tillåtit nämnda Hofrätt att under ett år från och med den 1 Oktober 1879 arbeta å en afdelning utöfver det å stat bestämda antalet divisioner.

Omorganisation af rådstufvurätter o. magistrater. Ny aflöningsstat för borgmästare. Efter vederbörandes förslag äro föreskrifter meddelade angående ny organisation af rådstufvurätten och magistraten i städerna Karlshamn och Skeninge, hvarjemte ny aflöningsstat för borgmästaren i Östersund blifvit af Kongl. Maj:t fastställd.

Upphörande af magistrats rättighet att förordna boupptecknings- och arfskiftesmän. På grund af derom gjorda framställningar har Kongl. Maj:t, med stöd af Kongl. förordningen den 1 Maj 1868, angående bouppteckningars och arfskiftens upprättande i stad, förklarar, att i städerna Piteå och Skeninge magistratens åliggande att förordna boupptecknings- och arfskiftesmän skall upphöra.

Förändrad anordning af lagtima tingen i Gestríklands domsaga, Arbrå och Jerfsö tingslag samt Lifgedingets domsaga. Jemlikt grunderna i Kongl. förordningen den 17 Maj 1872 angående ändring i vissa fall af gällande bestämmelser om häradsting och i enlighet med derom framställda förslag är förordnad: att från början af innevarande år Gestríklands domsaga skall delas i två tingslag, omfattande det ena under namn af Östra tingslaget Hille och Valbo samt Hedesunda och Öster Fernebo tingslag jemte Hamrånge socken, och det andra, benämndt Vestra tingslaget, Ugglebo socken med Åmots kapellförsamling samt Ofvansjö, Torsåkers och Årsunda tingslag, att Arbrå och Jerfsö tingslag skola sammanslås till ett, samt att Lifgedingets domsaga skall från början af nästkommande år delas i två tingslag, det ena omfattande Vester och Öster Rekarne härad samt det andra, Åkers och Selebo härad.

Ang. lagtima tingen i Öfver Kalix tingslag. Kongl. Maj:t har på derom gjord underdånig ansökning förordnat, att från innevarande års början två lagtima ting skola årligen hållas i Öfver Kalix tingslag, det ena under förra och det andra under senare hälften af året.

Förändringar i landets judiciella, administrativa och ecklesiastika indelning. För undanrödjande af åtskilliga väsentliga olägenheter i landets judiciella, administrativa och ecklesiastika indelning har Kongl. Maj:t, uppå gjorda framställningar, förordnat: att kyrkoherdebostället Prestbolet nr 1 om 2 mantal skall från innevarande års början i judicielt, administrativt och ecklesiastiskt hänseende skiljas från Luttra socken och Vartofta härad samt i stället förenas med Falköpings stad; att Luthagen, forna Kungsträdgården, Slottshumlegården, Lugnet, Slottstegelhagen, Brunnhagen och en del af kronoparken Åsen skola från innevarande års början i judicielt, administrativt och ecklesiastiskt hänseende skiljas från Bondkyrko församling af Ulleråkers härad samt i stället förenas med Upsala stad, samt att från och med innevarande års början

en sådan reglering i judicielt och administrativt hänseende verkställes, att dels hemmanet Selsålandet n:r 1 skall skiljas från Ragunda socken och i stället hänföras till Borgvattnets socken, dels hemmanen Aspås n:r 1, Boberget n:r 1, Borgsjö n:r 1, Borgvattnet n:r 1, Fullsjön n:r 1, Skyttmon n:ris 1, 2, 3 och 4 samt Sörviken n:r 1 skola skiljas från Hammerdals socken och tingslag samt i stället hänföras till Borgvattnets socken och Ragunda tingslag, dels Björkvattnets by skall skiljas från Ramsese socken och tingslag samt Vesternorrlands län och i stället hänföras till Borgvattnets socken, Ragunda tingslag och Jemtlands län, samt dels Fisksjölandet n:r 1 och Östra Fisksjölandet n:r 1 skola skiljas från Sundsjö socken och Refsunds tingslag samt i stället hänföras till Stugu socken och Ragunda tingslag.

Kongl. Maj:t har i nåder förordnat, det må Daga härad å länsfängelset i Nyköping hafva tingsstad, hvarest i vissa brottmål ransakas och dömas må. Gemensam
tingsstad.

Kongl. Maj:t har under den 30 Maj 1879 utfärdat af Kongl. Maj:t föreslagen och af Riksdagen antagen förordning, angående tillägg till gällande föreskrifter om aktiebolag; och har Kongl. Maj:t till följande, af senast församlade Riksdag afgifna förslag till lagförändringar lemnat nådigt bifall och låtit å dessa förslag grundade förordningar utfärdas under de dagar, nedan förmäles: Lag-
förändringar.

1879 den 20 Juni, angående lag om dikning och annan afledning af vatten;
» den 26 September, angående förändrad lydelse af 47 § konkurslagen;
» s. d. angående ändring i § 4 i lagen för rikets ständers bank den 1 Mars 1830;

hvarjemte Kongl. Maj:t låtit utfärda nådiga kungörelser dels under den 26 September, angående förändrad lydelse af 5, 7 och 17 §§ i förordningen om krigsdomstolar och rätttegången derstädes den 11 Juni 1868 och dels under den 5 December, angående tillämpning å danska undersåtars skrifter af lagen om eganderätt till skrift den 10 Augusti 1877.

Indelta infanteriets och kavalleriets samt beväringsskorpens vapen- Indelta ar-
mén och be-
väringsskor-
pens vapen-
öfningar.
öfningar hafva under år 1879 omfattat:
vid indelta infanteriet samt vid Vermlands fältjägare-corps: rekrytmöte i 42 dagar; förberedande underbefälsskola i 42 dagar vid de till tredje, fjärde och femte militärdistrikten hörande regementen och corpser; befälsmöte i 10 dagar; skjutmöte i 8 dagar; regementsmöte i 20 dagar; och underbefälsskola i 120 dagar;

6 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.*

vid indelta kavalleriet: exercisskvadron i 90 dagar, vid Skånska dragonregementet i två och vid Skånska husar-regementet i tre omgångar; förberedande underbefälsskola i 90 dagar; befälsmöte i 10 dagar; skjutmöte i 8 dagar och regementsmöte i 26 dagar;

för hela kavalleriet: underbefälsskola i 90 dagar och med beväringmanskapat: två beväringmöten, hvardera i 15 dagar.

Till följd af sjukdom bland hästarne måste vid Lifregementets husar-corps regementsmötet inställas samt vid Smålands husar-regemente afbrytas en vecka före den bestämde tiden.

Af det infanteriet tilldelade beväringmanskapat har andra klassen under senare delen af regementsmötet som vanligt fått deltaga i stamtruppens öfningar.

Underbefälsskolor.

Till indelta infanteriets underbefälsskola å Karlsborg hafva såsom elever varit beordrade 363 man.

Såsom elever vid kavalleriets underbefälsskola i Stockholm hafva varit kommenderade 70 man.

Infanterivolontärskolan.

Infanterivolontärskolan å Karlsborg, som tog sin början den 1 sistlidne Oktober, kommer att pågå under närmare ett år, och äro såsom elever till denna skola kommenderade 235 man.

Fältöfningar.

Fältöfningar hafva under sommaren varit anordnade i Skåne med officerare af kavalleriet ur första militärdistriktet, samt i Stockholms, Upsala, Södermanlands och Gefleborgs län med officerare ur Lifgardesbrigaden samt fjerde och femte militärdistriktet.

Kommenderingar ur armén.

Ur indelta armén hafva utgått kommenderingar såsom garnisonsförstärkning till Karlskrona och Vaxholm samt såsom fångbevakning till Långholmen. Den sistnämnda kommenderingens manskapsstyrka har blifvit minskad till 71 korporaler och soldater.

I anledning af oroligheter bland arbetarne vid en del sågverk i Norrland hafva ur Andra lifgardet och Helsingeregemente utgått kommenderingar till Sundsvall, Söderhamn och Hudiksvall; och finnas i Sundsvall fortfarande förlagde 1 kapten, 1 subalternofficer, 3 underofficerare samt 75 korporaler och soldater ur Helsingeregemente.

Krigshögskolan.

Vid krigshögskolan begagna för närvarande 16 ordinarie och 10 extra elever undervisningen.

Efter fullständigt afslutad examen hafva under sistlidet år 22 officerare Artilleri- och ingenjörhögskolan. Antalet officerare, som för närvarande begagna undervisningen derstädes, uppgår till 27.

Från krigsskolan hafva under år 1879 utexaminerats 92 elever samt till elever dit beordrats 86 underofficerare och volontärer af arméns regementen och corpser. Krigsskolan.

En skjutskola för officerare af infanteriet och kavalleriet har sistlidne sommar under 70 dagar pågått vid Rosersberg, till hvilken skola varit såsom elever beordrade 21 officerare. Skjutskola.

Såsom elever i lärokursen vid gymnastiska centralinstitutet äro för närvarande kommenderade 17 officerare. Lärokurs i gymnastik.

I den nu pågående kursen vid ridskolan å Strömsholm deltaga 12 officerare, 2 stallmästare- och 2 beridare-elever. Officerare af fortifikationen och infanteriet till ett antal af 10 hafva under förlidet år åtnjutit undervisning i ridning vid skolan uti två särskilda kurser, hvardera under $2\frac{2}{3}$ månader. Ridskolan vid Strömsholm.

En militärläkarekurs har under fyra månader varit anordnad vid allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm. Till genomgående af denne kurs hafva varit beordrade 5 läkare och 5 officerare. Militärläkarekurs.

För utbildande af sjukvårdsmanskap hafva tre särskilda lärokurser, hvardera om fyra månader, under det förflutna året varit anordnade i Stockholm, och hafva till hvarje lärokurs varit beordrade 20 man. Lärokurser för sjukvårdsmanskap.

Vid veterinärintitutet i Stockholm och vid Alnarps landtbruksinstitut hafva under de tre första månaderna af året varit anordnade lärokurser i hofbeslagskonst för manskap af kavalleriet, hvarvid undervisning meddelats åt tillsammans 26 elever. Lärokurser i hofbeslagskonst.

Utom det antal officerare, som under sommaren varit beordrade att utföra topografiska mätningar, hafva till tjenstgöring vid generalstabens särskilda afdelningar varit kommenderade 21 officerare från arméns regementen och corpser, af hvilka officerare 17 fortfarande äro vid staben tjenstgörande. Officerares af armén tjenstgöring vid generalstaben.

För utbildning i krigareyrket hafva under sistlidet år fem officerare med understöd af statsmedel längre eller kortare tid varit anstälde i utländska arméer. Utrikes anstälde eller kommenderade officerare.

Några officerare hafva äfven varit beordrade att öfvervara trupprelser i Tyskland och Frankrike.

Militärkomitéer.

Den komité, som år 1876 tillsattes för utarbetande af förslag till ordnande af den militära helsovården, har afgifvit förslag till hygieniska och sanitära föreskrifter rörande kaserner, och från den år 1878 för behandling af frågor angående försvaret af åtskilliga kustfästningar nedsatta komité har inkommit underdånigt betänkande angående försvaret af inloppet till Göteborg.

De två svensk-norska komitéer, som år 1877 blefvo tillsatta, den ena för att behandla frågorna om lämpligaste modell å gevär, karbin och revolver, den andra för att granska gällande exercisreglemente för kavalleriet, hafva under det förflutna året afgifvit underdåniga betänkanden i de dem förelagda ämnen; och har det af sist nämnda komité afgifna förslag till exercisreglemente för kavalleriet blifvit af Kongl. Maj:t godkänt och fastställt.

Likaledes har Kongl. Maj:t godkänt och fastställt det förslag till instruktion för kavalleriets och artilleriets rid- och remontskolor, som under året afgifvits af den år 1878 för sådant ändamål nedsatta komité.

I anledning af arméns senast församlade fullmäktiges derom gjorda anhallan har Kongl. Maj:t åt en den 21 Februari 1879 tillsatt komité i nåder uppdragit att utarbete och till Kongl. Maj:t inkomma med underdånigt förslag till ett ändamålsenligt ordnande af arméns enke- och pupillkassa.

För öfrigt har Kongl. Maj:t uppdragit åt Chefen för generalstaben att granska tjänstgöringsreglementets 4:de del, äfvensom åt sakkunnig person att granska reglementet för skjutöfningarne vid infanteriet, i hvilket sistnämnda ämne förslag inlemnats och är på nådig pröfning beroende.

Skarpskytteväsendet.

Af de frivilliga skarpskytteföreningarna voro vid sistlidet års slut 152, med tillsammans 18,161 medlemmar, ännu i verksamhet; men af dessa hafva endast 75, med tillsammans 12,248 medlemmar, insändt föreskrifven årsrapport. Under det förflutna året hafva 2 föreningar, med tillsammans 200 medlemmar, anmälts såsom upplösta.

I likhet med hvad under flera föregående år egt rum, har en allmän skjut-täfflingsfest för medlemmar af rikets frivilliga skarpskytteföreningar varit i hufvudstaden anordnad.

Förmånen att från kronans ammunitionsförråd i Stockholm, Göteborg, Kristianstad samt å Karlsborg mot betalning utbekomma kopparpatroner till gevär af 1867 års modell har blifvit de frivilliga skarpskytteföreningarna medgifven.

Fästnings och positionsartilleriet.

De 4 lavettager till 5^{1/2} bakladdningskanoner, som i berättelsen till förra Riksdagen omnämndes såsom varande under arbete, hafva blifvit färdiga

och transporterade till Karlsborg. Af de i samma berättelse omförmälda, under arbete varande kanoner och lavetter äro 20 stycken 12^{c.m.s.} bakladdningskanoner och 9 lavetter med föreställare till 12^{c.m.s.} kanoner nu färdiga. Under arbete äro fortfarande 4 kanoner och 13 lavetter, hvartill kommer 4 stycken under år 1879 bestälda 5",63^s bakladdningskanoner och en 15^{c.m.s.} refflad och bandad bakladdningskanon, afsedd för försök.

Utom de i berättelsen till förra Riksdagen omnämnda 500 stycken granater till 5",63^s bakladdningskanoner hafva ytterligare tillverkats 300 dylika granater; och hafva samtliga dessa projektiler blifvit afsända till Karlsborg. 120 granater till 22^{c.m.s.} haubits samt 115 granater och granatkartescher till 12^{c.m.s.} kanon hafva blifvit levererade och under försök förbrukade. Bestälda äro: 140 stycken 9",24^s pansarbrytande granater, 300 stycken 8",08^s spränggranater, 145 stycken 15^{c.m.s.} granater och granatkartescher samt 1,000 stycken 12^{c.m.s.} granater.

Med firman Krupp i Essen har afslutats kontrakt om leverans af sex Fältartilleriet. 8,4^{c.m.s.} bakladdningskanoner med lavetter och föreställare jemte tillbehör och redskap samt en del försöksprojektiler. Till 2",58^s kanoner äro inom landet bestälda 3,000 granater och 3,000 granatkartescher.

Under året hafva levererats 1,400 centner krut af olika sorter, samt tillverkats 134,000 antändningsrör och 6,400 tidrör, dels för fästnings-, dels för fältartilleriet.

Instrument samt verktyg för en mera utsträckt skottställning af 1867 års gevär med dertill hörande förändringsmodeller hafva blifvit tillverkade samt försända så väl till arméns infanteri-regementen och corpser, som till artilleriets gevärsförråd; och har ifrågavarande skottställningsarbete under året tagit sin början.

Handgevär
med till-
hörande am-
munition.

Till gevär af 1867 års modell hafva tillverkats 26,000 dubbla skrufmejslar, 68,000 oljefoder och 32,000 borstviskare samt upphandlats 55,000 bajonettbaljor och 68,000 gevärsremmar.

Vid Carl Gustafs stads gevärsfaktori hafva 1,100 revolverar blifvit förändrade. 100 försöksgevär, 50 för Sverige och 50 för Norge, hafva blifvit tillverkade, hvarjemte 50 förut levererade försöksgevär blifvit förändrade. 10 repetergevär äro för försöks anställande från utlandet inköpta.

Kopparpatrontillverkningen har omfattat 936,000 skarpa och 1,107,000 lösa gevärspatroner samt 182,000 skarpa och 90,000 lösa revolverpatroner; hvartill kommer omkring 80,000 försökspatroner, till hvilka hylsor och tändhattar anskaffats från utlandet.

Infanteri-ammunitions-vagnar. Redskap samt tillbehör hafva blifvit anskaffade för 100 infanteriammunitionsvagnar, hvarjemte förändringsarbete med infanteriammunitionsvagnar af äldre modell med till dem hörande selar blifvit påbörjadt.

Byggnadsarbeten. Sedan Chefen för Fortifikationen erhållit nådig befallning att, i enlighet med afgifvet och af Kongl. Maj:t gilladt förslag, gå i författning om uppförande på dertill utsedd plats vid Djurgårdsbrunnsviken mellan Källhagen och Viksbergsbacken af det för Lifregementets dragon-corps' exercis-skvadron, befälsmöte och förberedande underbefälsskola samt för kavalleriets volontärs- och underbefälsskolor afsedda gemensamma etablissement, hvartill medel blifvit af Riksdagen beviljade, har detta byggnadsarbete, som utföres på entreprenad, under det nu förflyttna året påbörjats; och hafva tre befäls- och manskapspaviljonger, sjukhuset och sjukstallet blifvit till stommen uppförda af murtegel samt försedda med plåttak. Vidare har gårdsplanets drainering med tegelrör och täckdiken verkstälts samt sydvestra stallet blifvit uppfördt till stommen och delvis täckt. Grundgräfnings- och grundläggningsarbeten för nordvestra stallet och ridhuset pågå.

Svea Lifgardes vaktarrest- och matsalsbyggnad är nu, efter erhållen yttre afputsning, i komplett skick.

Å mötesplatsen Malmen har uppförts en för 1:a och 2:a Lifgrenadierregementena gemensam smedja.

Af de i berättelsen till förra Riksdagen omförmälda barackbyggnader å indelta arméns mötesplatser äro de flesta redan färdiga att under årets möten begagnas.

Karlsborgs-fästning. Befästningsbetena å Karlsborg hafva under året fortgått efter af Kongl. Maj:t gillad arbetsplan; och äro hufvudvallen, förrådshvalfven under linierna II och III, kontreskarpen framför linien III samt östra anslutningen till sjön i hufvudsakliga delar fullbordade. Sappörbataljonens befälsbyggnad är till alla delar och artilleridetachmentets befälsbyggnad i det närmaste färdig.

Infanterivolontärskolans etablissement, som påbörjades år 1878, har sedan Maj månad förlidet år varit till begagnande upplåtet. Arbetet å nya sjukhus-etablissementet, som utföres på entreprenad, har tagit sin början och fortgått enligt gifna föreskrifter, så att ekonomibyggnaden och två sjukpaviljonger äro uppmurade och under plåttak samt till en del inredda.

Befästningarna vid Karlskrona. Kungsholms fästning, hvars ombyggnad sedan år 1873 fortgått, är nu färdig. Befästningen å Vestra Hästholmen har jemväl under det förflyttna året blifvit fullbordad, med undantag af rappning och asfaltering i några nya hvalf, som ej hunnit uttorka. Kanonbäddar och vandringar för de båda be-

fästningarne äro i det närmaste fullbordade. Vid Hvita Krog hafva arbetena fortgått enligt den för året fastställda arbetsplanen.

Plan för reglering af gator, kvarter och tomter i staden Waxholm har blifvit fastställd, att efter hand bringas till utförande i den mån sådant utan kränkning af enskildas rätt kan ske. Stadsplan för Waxholm.

Till anskaffning af erforderlig brandsläckningsmateriel för rikets fästningar och garnisonsorter hafva medel blifvit af Kongl. Maj:t anvisade. Brandsläckningsmateriel för fästningarna.

Uppsättningen af det tredje sappörkompaniet fortgår. Fortifikations-trupperna.

Sedan anslaget för fortifikationspersonalens öfningar blifvit från och med år 1879 ökad, hafva dessa öfningar i samma mån kunnat utsträckas. Sålunda hafva vid båda ingenjörbataljonerna längre marscher och i sammanhang dermed ställda tekniska öfningar å för personalen förut obekant ort blifvit anordnade, äfvensom åtgärder vidtagits för manskapets utbildning i handtverks-skiicklighet genom en vid hvardera bataljonen under vintern fortgående handtverksskola. I truppernas öfningar hafva under en tid af tre veckor deltagit tio officerare af armén. Fortifikationspersonalens öfningar.

Fortifikationens egna officerares och underofficerares särskilda öfningar i terrängundersökning och befästningsplaners uppgörande hafva egt rum i trakten kring Karlsborg.

Å generalstabens kommunikationsafdelning hafva arbetena fortgått efter samma grunder som under föregående år, och hafva vid afdelningen anstälde officerare öfvervarit afsyning eller besigtning af de under året för trafik öppnade enskilda jernvägar. Generalstabens verksamhet.

Militärstatistiska afdelningen har dels fortsatt den under slutet af näst föregående år påbörjade bearbetningen af mobiliseringsplanerna för hären, dels samlat och ordnat uppgifter angående militärstatistiska förhållanden så väl i fäderneslandet som i utlandet. Inom afdelningen utarbetade öfversigter öfver Storbritanniens och öfver Österrike-Ungarns härorganisationer hafva under året i tryck utgifvits.

Krigshistoriska afdelningen har hufvudsakligen arbetat på ordnandet af f. d. Krigskollegii arkiv och de samlingar räkenskaper, som under årets lopp blifvit till Krigsarkivet aflemnade från Statskontoret, Arméförvaltningen, Kammararkivet och Kammarrätten. Derjemte har början gjorts till omordnande och katalogisering af handskriftssamlingen och krigsplanerna samt till affattande af ett arbete om svenska krigsväsendet under drottning Kristinas för-

myndar-regering. Samlingarna hafva icke obetydligt ökats, så väl genom öfverflyttning från ofvan nämnda verk som genom dyrbara gåfvor från enskilde. — Katalogen öfver generalstabens handskrifter och böcker har under året befordrats till trycket.

Topografiska afdelningens arbeten under året hafva omfattat: vinkelmätningar inom det nät af första ordningen, som är utstakadt från Bottniska viken genom nordliga delarne af Vesternorrlands och Jemtlands län till gränsen af Norge; utstakning af ett första gradens nät från trakten af Sundsvall i vestlig riktning intill det meridian-nät, som året förut utstakades från nordvestra delen af Jemtland ned till Siljan i Dalarne; utstakning af andra gradens triangelnät inom nordligaste delarne af Göteborgs och Elfsborgs län samt inom mellersta och södra delarne af Vermland; vinkelmätningar inom en del af sist nämnda nät; fältmätningar i skalan 1:50,000 inom Sefvedes härad af Kalmar län samt inom Kinda, Ydre, Göstrings, Dal, Aska och Lysings härad af Östergötlands län, allt öfver en sammanlagd yta af 31,5 qvadratmil; höjdmätningar inom Östergötlands och Kalmar län; stomkartarbeten inom nordligaste delen af Jönköpings län, så att fullständiga stomkartor erhållits för 13,5 qvadratmil; arbeten i och för sammandragandet af nordligaste bladet till generalkartan öfver Sverige i skalan 1:1,000,000; undervisning i fältmätning, meddelad åtta officerare af armén vid en för detta ändamål under förliden sommar sammandragen öfningsafdelning.

Under år 1879 hafva utgifvits kartbladen Löfsta, Grisslehamn, Norrtelje och Finspång af generalstabens karta öfver Sverige i skalan 1:100,000. Under gravering äro bladen Östhammar, Linköping, Valdermarsvik och Vester-vik. Den af generalstabens topografiska afdelning utarbetade karta öfver Stora Kopparbergs län är i gravyr färdig och kommer att af generalstabens litografiska anstalt utgifvas i början af år 1880.

Generalstabens fältöfningar hafva egt rum emellan Gnesta jernvägsstation och Nyköping samt emellan nämnda stad och Norrköping. Under desamma har särskild uppmärksamhet egnats åt möjliga landstigningsförsök vid Oxelösund samt åt försvaret af Norrköping mot en från norr påträngande fiende.

En officer af generalstaben har med understöd af allmänna medel bevistat de höstmanövrer, hvilka under sistlidna höst försiggått med 1:a och 4:e kavaleridivisionerna och med 3:e armécorpsen af Franska hären. Derjemte har professorn vid generalstaben, likaledes med understöd af allmänna medel, under förliden höst företagit en utrikes resa, dels för bevistande af astronomiska kongressen i Berlin, dels för att så väl å sistnämnda ort som i Sachsen, Baiern och Baden taga kännedom om geodetiska arbeten, med särskildt fästadt afseende å hvad som kan ega tillämplighet å offentliggörandet af resultaten utaf våra geodetiska mätningar.

Af Kammarkollegium gifna utslag angående rotering af f. d. gästgifverihemman samt af ökeskatter och nybyggen i Norrbottens län hafva, enligt gällande föreskrifter, blifvit Kongl. Maj:ts pröfning underställda; och har Kongl. Maj:t vid de sålunda underställda utslagen låtit bero.

Rotering.

Befallning har blifvit vederbörande meddelad om rekrytering, så snart sådant utan hinder af ingångna vakanskontrakt kan ske, af 4 vakanta rotar vid Kronobergs regemente, af hvilka inkomsten alltsedan år 1786 varit anslagen till en skolfond vid regementet, men hvilket behof icke vidare förefinnes sedan folkskolor numera allmänt blifvit inrättade inom regementets stånd.

Rekrytering af vakanta rotar.

Kongl. Maj:t har under den 31 Januari 1879 låtit utfärda dels nådig kungörelse, angående skyldighet att meddela direktionen öfver Arméns pensionskassa uppgift å viss inkomst från allmänna medel, hvilken åtnjutes af dem, som erhålla eller erhållit afsked med rätt till pension från nämnda kassa och fyllnadspension; dels förnyadt reglemente, angående lån utur arméns pensionskassar; samt under den 23 Maj förnyade stadgar för den till förmån för elever vid högre militärläroverk förärade Hammarskiöld-Risellschöldska stipendiifondens förvaltning; och den 20 Juni dels förnyad nådig förordning och reglemente, angående styrelsen och förvaltningen af Arméns pensionskassa; dels förnyadt reglemente för Arméns enke- och pupillkassa.

Utfärdade förordningar.

Instruktion för garnisonsläkaren å Karlsborgs fästning, i hvad rörer hans skyldigheter med afseende å den allmänna sjukvården inom fästningen, har blifvit fastställd, hvarjemte Medicinalstyrelsen, till åtlydnad af nådig befallning, utfärdat instruktioner för sjukhusväbelen och sjukvaktarne å nämnda fästning.

Fastställda instruktioner.

Sedan Arméförvaltningen afgifvit förslag till förvaltningsreglemente för indelta armén och Vermlands fältjägarcorps, hafva öfver detta förslag blifvit infordrade och till Kongl. Maj:t inkommit underdåniga yttranden så väl från vederbörande regements- och corpschefer som från generalbefälhafvarne i militärdistrikten.

Förslag till förvaltningsreglemente.

I afseende å bokföringssättet hos Arméförvaltningen har Kongl. Maj:t förordnat, att från ingången af år 1881 skall för Arméförvaltningens räkenskaper i hufvudsakliga delar tillämpas det formulär, som är för Marinförvaltningens räkenskaper föreskrifvet, samt att Arméförvaltningens hufvudbok efter det nya formuläret skall afslutas så tidigt, att den kan för år 1881 före den 1 Juli 1882, och sedermera för hvarje år inom fyra månader efter räkenskapsårets utgång aflemnas till Kammarrätten.

Arméförvaltningens räkenskaper.

Understöd åt
landtvärns-
män.

Från anslaget till understöd åt kvarlevande f. d. landtvärnsmän har, sedan understödstagarnes antal nedgått till 96, kunnat för år 1879 utbetalas det vid föregående årets Riksdag bestämda förhöjda beloppet af 100 kronor för hvarje till sådant understöd berättigad sökande.

Officerare,
anstälde i ut-
ländsk tjenst
eller kommen-
derade utrikes.

För att öfvervara skjutförsök dels vid Shoesburyness i England dels vid Meppen i Tyskland hafva till förstnämnda ställe en och till det senare två officerare af flottan blifvit beordrade, hvarjemte en officer under en tid af omkring 4 månader besökt större marinestablissemment och kanongjuterier i utlandet, för att derstädes taga kännedom om de under senaste tider gjorda framsteg i sjökrigsväsendet. I utländsk krigstjenst äro fortfarande anstälde de två officerare, hvilka för sådant ändamål år 1878 erhöilo tjenstledighet och för fortsättande af en sistlidne år påbörjad undervisningskurs uti skeppsbyggeri vid the Royal Naval College i Greenwich har en underingeniör vid mariningeniörstaten erhållit ytterligare ett års tjenstledighet.

Personalens
öfningar till
sjös.

I likhet med hvad föregående åren egt rum hafva dessa öfningar äfven år 1879 fullgjorts dels å särskildt för ändamålet afsedda skolfartyg, dels å andra flottans fartyg; och hafva i sådant hänseende expeditioner företagits: med ångkorvetten *Saga* under $4\frac{1}{2}$ månader i främmande och i hemlandsfarvatten för öfvande af sjökrigsskolans kadetter och elever; med korvetterna *Norrköping* och *Eugenie* under $4\frac{1}{3}$ månader för öfning af exercisskolornas manskap, hufvudsakligen rekryter, samt med briggarne *Falken*, *Snappopp*, *Skirner* och af *Wirsén* under 4 månader för öfvande af skeppsgossar. För att öfva den personal, som icke tillhör skolorna, hafva expeditioner utförts dels i aflägsnare farvatten med korvetterna *Balder* och *Gefle* under en tid af 8 månader hvardera, dels i hemlandsfarvatten med minfartyget *Ran* samt sex kanonbåtar under en tid af 3 månader, hvarjemte för minöfningar under lika lång tid en afdelning, bestående af korvetten af *Chapman*, en ångkranpråm och erforderligt antal minbåtar, varit förlagd i Karlskrona skärgård.

En kanonbåt har äfven sistlidne år varit stationerad vid rikets vestra kust för att bistå hjälpbehöfvande fartyg.

Genom förenämnde sjöexpeditioner har tillfälle till öfning under tiden från den 1 Oktober 1878 till samma tid år 1879 blifvit beredt för 100 officerare med en öfningstid af 128 dagar, 152 underofficerare med en öfningstid af 115 dagar samt 2,048 man sjötrupper och skeppsgossar med 130 öfningsdagar eller åt tillhoppa 2,300 man med en öfningstid af 129 dagar i medeltal för en hvar.

Till genomgående af lärokurs vid Gymnastiska centralinstitutet hafva 5 officerare varit beordrade, af hvilka 2 utexaminerats. Personalens öfningar och undervisning till lands

Uti minväsendet har meddelats undervisning så väl i en speciel som i en allmän kurs; och har undervisning åtnjutits i förstnämnda kurs af 3 officerare, 7 underofficerare och 24 man gemenskap, samt i den allmänna kursen af 7 officerare, 7 underofficerare och 16 man gemenskap, hvilka samtliga blifvit approberade.

Under den tid som förflutit sedan särskild undervisning i minväsendet anbefaldes, hafva 1 kommandör, 9 kommandörkapten, 13 kapten, 7 löjtnanter och 7 underlöjtnanter genomgått den allmänna samt 2 löjtnanter och 1 underlöjtnant den speciela minkursen.

Uti exercisskolan i Karlskrona hafva 435 samt vid exercisskolan i Stockholm 212 eller tillhopa 647 man af flottans sjömanscorps erhållit undervisning, af hvilka vid förstnämnda station 376 och vid sistnämnda station 187 eller tillhopa 563 man blifvit i de olika klasserna approberade.

Vid Karlskrona station hafva 72 och vid Stockholms 19, tillsammans 91 man, af matros- samt eldare- och handtverkskompanierna njutit undervisning i underbefälsskolan, af hvilka 55 man vid förstnämnda och hela den undervisade styrkan vid sistnämnda station approberats.

Enligt uppgjord tablå öfver tjenstbarheten inom Kongl. flottans sjömanscorps den 1 Oktober 1879 utgjorde antalet tjenstbare af 1:a klassens sjömän, underofficerskorporaler 126 och korporaler 323; 2:a klassens sjömän 899; 3:e klassens sjömän 2,361; rekryter 302 samt af varfsklass 1,266 eller tillhopa 5,277 man. Personalens tjenstbarhet.

Kadetternes och elevernes antal vid början af år 1879 utgjorde 65, af hvilka 7 blifvit utexaminerade och till underlöjtnanter vid Kongl. flottan befordrade samt en på egen begäran afgått från skolan. Vid anställd inträdesexamen sistlidne höst blefvo 7 antagne till kadetter. Sjökrigsskolans nya byggnad har, efter det den under sommaren 1879 blifvit försedd med de för undervisningen m. m. erforderliga inventarier, från och med början af höstterminen samma år för sitt ändamål upplåtits. Sjökrigsskolan.

Uti den vid Karlskrona station befintliga skeppsgosseskolan hafva 280 skeppsgossar åtnjutit undervisning. Vid Stockholms station har undervisningen ått skeppsgossarne, hvilkas antal utgjort 35, meddelats genom särskild anställd lärare uti därför afsedd lokal å Skeppsholmen. Af de under året karlskrifne skeppsgossar hafva 52 ingått i matroskompanierna samt 2 i eldare- och handtverkskompanierna. Skeppsgosseskolan.

Enligt upprättadt sammandrag af de från direktionerna för navigations-skolorna i riket inkomna berättelser angående undervisningen i dessa skolor Navigations-skolorna.

under läsåret 1878—1879 hafva uti skolornas *navigationsafdelning* varit inskrifne 489 elever, af hvilka 245 utexaminerats såsom styrmän och 118 såsom sjökaptener, samt i *maskinistafdelningen* 174 elever, af hvilka 46 blifvit utexaminerade såsom maskinister, 4 såsom öfvermaskinister och 115 aflagt ångfartygsbefälhafvareexamen; hvarjemte, utan att hafva varit i skolorna såsom elever inskrifne, 6 undergått godkänd examen i styrmans-, 7 i sjökaptens-, 36 i maskinist-, 24 i öfvermaskinist- och 56 i ångfartygsbefälhafvareklass.

Härförutom hafva vid skolorna i Stockholm, Göteborg och Malmö undervisning för bildande af lokomotivförare meddelats åt 10 elever, hvilka samtliga blifvit i examen godkände, hvarjemte vid hvardera af sistnämnda två skolor en, hvilken icke varit såsom elev inskrifven, undergått sådan examen.

Uti den vid skolan i Göteborg inrättade *skeppsbyggeriafdelningen* hafva 12 åtnjutit undervisning i verkmästare- och 10 uti byggmästareklassen, af hvilka vid examen 11 i förstnämnda och 4 i sistnämnda klass blifvit godkände.

Fartygsbygg-
nader m. m.

Nybyggnad af kanonbåten Edda, hvilket arbete skall utföras å Karlskrona stations skeppsvarf, har påbörjats likasom större reparation å monitorn John Ericsson, hvars däck kommer att, i likhet med däckena å öfriga monitorer, förses med glacis. Åtskilliga ångslupar hafva blifvit apterade för stångminor samt arbetena å den nya kanonbåten Skuld till största delen afslutade.

Vid Stockholms station är nybyggnad af den för beväring med Whiteheads-minor afsedda minbåten Rolf påbörjad. Af de för stångminor afsedda särskildt konstruerade 5 minbåtar äro 2 redan färdiga samt arbetena å de 3 öfrige till större delen afslutade. En fjerde ångkranpräm är under arbete.

Den vid Bergsunds mekaniska verkstad byggde kanonbåten Skäggald har blifvit till Kongl. flottan levererad samt de vid Kockums mekaniska verkstad i Malmö förfärdigade hydrauliska lavetterna för samma båt, samt för kanonbåtarna Rota, Skagul, Verdandi och Skuld aflemnade.

Hus och andra
byggnads-
arbeten vid
stationerna.

Den under byggnad varande skeppsgossekasernen vid Karlskrona station har blifvit uppförd till hela dess höjd samt yttre taket pålagdt. Jernväg emellan mastkranen å Nya varfvet och den s. k. artillerigården är under anläggning med enahanda spårvidd som den till Karlskrona ledande jernväg.

Utöfver här ofvan nämnda nya byggnad för Sjökrigsskolan har vid Stockholms station arbetet å förändring af det s. k. östra magasinshuset till kasern blifvit afslutadt samt byggnaden för sitt nya ändamål upplåten.

Ett nytt magasin för förvarande af minor och minkablar är under uppförande, och har nya skeppsdockan å galärvarfvet fullbordats samt för sitt ändamål upplåtits. Anläggning af jernvägsspår inom galärvarfvet är under arbete.

Från Finspongs styckebruk hafva till flottan levererats 11 stycken 9",²⁴₈, Artilleri-
6 st. 8",⁰⁸ samt 1 st. 4",¹ bakladdningskanoner, hvarjemte 8,977 projektiler. projektiler m. m.
af olika slag anskaffats. 6 st. 1" kulsprutor hafva under året levererats.

Under år 1879 hafva sjömåtningar blifvit utförde:

i Östergötlands skärgård från Qvarsebo och färjestaden, der de år 1878
afslutades, till Norrköping, hvarefter af trakten söder om Arkö blifvit upp- och sjökarte-
mätta Svanfjärden och skärgården närmast sydvest derom till Stora Rimö; kontorets
omfattande dessa måtningar en areal af 2,3 geografiska qvadratmil; verksamhet.

i Blekinge skärgård från föregående års slutpunkter vid Karlskrona stad,
Kurrholmarne, Aspö N.V. udde och Aspösten vestvart hän till Lindö södra
udde, hvarest mätningen afslutats; omfattande dessa arbeten en areal af 2
geografiska qvadratmil;

i Stockholms skärgård, der minpositions-kartor i större skalor upprättats
på grund af verkställda måtningar och lodningar;

vid grunden Kopparstenarne, som, jemte trakten närmast der omkring,
blifvit upplodade och kartlagde i vanlig sjömåtningsskala af 1 : 20,000;

vid Gotlands kuster från Visby nordvart till Ejkeviken samt från Fårö-
sund sydvart till Östergarnsholm, i och för granskning och komplettering af
sjömåtningskartorna öfver denna ö;

utanför Gotlands norra och nordöstra kuster, der utsjölodningar blifvit
utförde; samt

vid vestra Finngrundet och nordost om Iggön i södra delen af Bott-
niska viken, der lodningar och grundundersökningar utförts.

Specialkartor öfver Mälaren och Vettern hafva blifvit graverade i koppar
i skalan 1 : 100,000 och öfver Öresund i skalan 1 : 120,000; passkarta öfver
Stora och Lilla Bält i skalan 1 : 300,000 samt 9 militärspecialkartor i skalan
1 : 50,000 öfver Mälaren, Södermanlands, Blekinge och Skånes kuster. Under
arbete äro en kustkarta öfver norra delen af Bottniska viken i skalan 1 : 200,000
samt två militärspecialkartor.

På sjökarteverkets koppartryckeri hafva under året blifvit tryckta 1,440
stycken sjökort och 219 stycken tilläggsblad, hvarjemte utaf arbetet "Under-
rättelser för sjöfarande", innehållande alla på officielt eller annat sätt sjö-
karteverket tillhandakomna vigtigare uppgifter om fyrar och andra sjömärken,
grund m. m. häftet 26 har utgifvits.

För ytterligare betryggande af segelfarten genom mellersta delen af Kalmar Lots- och fyr-
sund har Ispeudds fyr blifvit försedd med klippsken. Å Karlskrona redd på inrättningen
skäret Godnatt har anordnats en klippfyr med 12 min. lysvidd, till följd hvaraf med lifrädd-
så väl fyrfartyget Odin som den å kronovarvet i Karlskrona varande Söder- nings-
anstalterna.

stjernas fyr kunnat indragas. Med användande af det på Söderstjerna befintliga fyrorn af jern, som flyttats till Ystad, har derstädes i stället för den yttre fyren iordningstälts en ny fyr, som bättre än den förra underlättar inseglingen till nämnda stad. I enlighet med dertill lemnadt tillstånd har Piteå stad å Lilla Leskär i Piteå skärgård låtit uppföra en med klippfyrapparat försedd fyr, som af lotsverket öfvertagits och underhålles så länge den finnes vara af gagn för allmänna sjöfarten. Under en del af året har en tillfällig fyr hållits lysande å Häfringe för underlättande af inseglingen till Oxelösunds hamn.

Åtskilliga nyupptäckta grund hafva utmärkts och andra åtgärder hafva vidtagits för lättare navigering i vissa segelleder dels genom utsättande af nya sjömärken och dels genom förändring af två fyrfartygs läge i Öresund, genom hvilken sistnämnda anordning den djupaste farleden i Flintrännen blifvit angifven.

Utaf de vid rikets kuster inrättade stationer för skeppsbrutnes räddning har den hittills vid Viken, norr om Helsingborg, befintliga station blifvit indragen, hvaremot nya stationer inrättats vid Skanör och Engelholm, den förra försedd med libbåt, den senare med raketapparat.

Antalet af de platser der meteorologiska iakttagelser utaf lots- och fyrpersonalen verkställas är för närvarande bestämdt till 22, sedan dylika iakttagelser ansetts böra upphöra på en del af de förut dertill begagnade platser men lämpligen kunna anordnas på åtskilliga nya ställen.

Nästan alla dessa observationsställen hafva under årets lopp blifvit försedda med nya eller förbättrade instrument.

Allmänna för-
fattningar.

Under år 1879 hafva följande allmänna författningar utfärdats, nemligen: *den 30 Maj* ny stadga för sjökrigsskolan; *den 20 Juni* förordning, angående särskilda mätbref för fart genom Suezkanalen; *den 15 Augusti* stadga för skeppsgosseskolan; *den 24 Oktober* kungörelse, angående i vissa delar förändrad lydelse af § 32 i reglementet för navigationsskolorna i riket den 1 Juni 1877 samt *den 31 Oktober* reglemente för pensionering af flottans och lotsverkets gemenskap.

Komité.

Med afseende å angelägenheten deraf att tillse i hvad mån de under senare åren gjorda uppfinningar och förbättringar i sjökrigsmaterielen samt öfriga företeelser inom sjökrigsvetenskapens område kunde ega inflytande på beskaffenheten af den fartygsmateriel, som ett ändamålsenligt kustförsvar förutsatte, har under den 26 sistlidne September blifvit tillsatt en komité af sakkunnige män från flottan och mariningeniörstaten, med uppdrag att företaga utredning af frågan om hvilka fartygscerter, som, med hänsyn till landets tillgångar, synas, på den ståndpunkt sjökrigsvetenskapen för närvarande be-

finner sig, bäst främja detta ändamål; och är denna komité fortfarande i verksamhet.

Äfven under år 1879 har Kongl. Maj:ts pröfning blifvit understäldt åtskilliga af Kammarkollegium gifna utslag rörande rotering af hemman och lägenheter i Vesternorrlands län; och har Kongl. Maj:t låtit vid de underställda utslagen bero. Rotering.

De i Hammarkinds härad och Gryts socken af Östergötlands län belägna lotshemmanen Kettilö och Håskö hafva mot vissa stadgade vilkor blifvit befriade från den med dessa hemman förenade lotsningsskyldighet och Kammarkollegium undfått föreskrift att vidtaga de åtgärder, som, i följd af den dessa hemman sålunda medgifna befrielse från lotsningsskyldigheten, kunde på Kollegium ankomma.

Under senast förflutna året har jordbruket lemnat om ej lika goda resultat som närmast föregående år, dock i allmänhet, hvad sädesafkastningen beträffar, en skörd, som för hela riket beräknats hafva varit *fullt medelmåttig*. Uti några län, synnerligast de norra, har sädesskörden, med hänsigt till korn-talet, betecknats såsom *god*, inom Jemtlands län till och med såsom *ovanligt god och rik*. Sädesskördens värde har likväl flerstädes betydligt minskats derigenom att hvetet och hafren rätt mycket skadats af rost, så att säden blifvit mer eller mindre underhaltig i vigt samt derigenom af mindre värde för af-sättning på världsmarknaden. Jordbruket.

Rotfrukterna hafva lemnat jemngod skörd, med undantag af potatisen, som endast i de norra länen gifvit en frisk och god skörd, men deremot uti de öfriga länen varit betydligt angripen af röta samt derjemte uti de södra och vestra länen ganska småväxt.

Höafkastningen har varit mycket god, till och med på vissa trakter synnerligen riklig, ehuru inbergningen flerstädes försvårats i följd af den ihållande regniga väderleken under sensommaren. Afkastningen af halm har likaledes dels varit god, dels riklig, så att förråden af hö och halm för ladugårdarnes behof äro fullt tillräckliga samt böra kunna lemna öfverskott till kommande år.

Sedan, med dertill anvisadt statsanslag, en andre undervisare i husslöjd blifvit anställd, hafva sistlidet år tvänne lärare lemnat handledning deri samt dervid tillhandagått hushållningssällskapen dels med uppgörande af planer för organisation af nya slöjdsolor, dels med undervisningskurser för folkskolelärare m. fl. som sökt utbilda sig till slöjdlärare, äfvensom för andra Husslöjden.

personer, hvilka önskat förskaffa sig skicklighet till förfärdigande af husslöjdsalster; och har husslöjden fortfarande omfattats af hushållningssällskapen med stigande intresse. Många slöjdskolor hafva blifvit upprättade dels fristående, dels och synnerligast i förening med folkskolorna. Öfverallt, der vid dessa senare undervisning i slöjd blifvit anordnad, har detta visat sig icke inverka menligt, utan tvertom förmånligt för inhemtandet af folkskolornas vanliga läroämnen, i hvilka framstegen skett lättare och med lifligare håg, än der hela undervisningstiden endast upptagits af de för folkskolorna föreskrifna vanliga läroämnena. Största svårigheten har härvid varit att erhålla skol-lärare, som varit skicklige att äfven undervisa i slöjdarbeten. Detta undanrödjes nu allt efter som folkskolelärarne och andra, hvilka egna sig åt detta kall, få tillfälle att inbemta färdighet uti sådana slöjdarbeten, som kunna och böra på de under året från jordbruket lediga tider utgöra föremål för landtbefolkningens verksamhet i hemmen. — En allmän utställning af husslöjdsalster kommer att anordnas vid hushållningssällskapens ombuds sammanträde uti Landtbruksakademien under nästinstundande Februari månad.

Kemiska stationerna.

De med bidrag af statsmedel upprättade kemiska stationerna för jordbrukets och näringarnes behof, hvilka med förtroende af allmänheten fortfarande omfattats, hafva ådagalagt en berömvärd verksamhet. På bekostnad af Vesternorrlands läns hushållningssällskap har en särskild kemisk station under året inrättats i Hernösand. Med statens och hushållningssällskapens agrikulturkemister har i slutet af sistlidne Oktober månad uti Stockholm hållits ett möte, dervid desse fått tillfälle ej allenast att rådgöra och öfverlägga beträffande sina tjensteåligganden, utan ock att granska och jemföra de olika metoder, som användas eller föreslagits för utförandet af agrikulturkemiska undersökningar, på det att de arbeten, som förefalla vid de särskilda stationerna, må efter gemensam plan komma att utföras på ändamålsenligaste och säkraste sätt.

Flyttning af landtbruksskola.

Landtbruksskolan i Hallands län har under året från Lindhult förflyttats till egendomen Klef i Dagsås socken och Faurås härad. Inom Vermlands län har en ny landtbruksskola upprättats vid Sjöstad i Ölme socken och härad.

Fiskerinäringen.

Landets viktigaste fisken, sill- och laxfiskena, hafva sistlidet år utfallit under medelmåttan. Synnerligast har detta inträffat med laxfisket, som nära nog allestädes varit ovanligt litet gifvande. Öfriga mindre fisken hafva i allmänhet lemnat medelmåttig afkastning. Ålfisket vid sydsvenska kusterna har dock varit synnerligen gifvande. Intresset för fiskeriernas förkofran har visat sig vara i stigande. Flera läns landsting och hushållningssällskap hafva för detta ändamål anslagit medel och en på bekostnad af åtskilliga hushållnings-

sällskap i mellersta Sverige anordnad fiskareskola vid Norrnäs på Vermdön i Stockholms län, hufvudsakligen afsedd för utbildande af fiskeriinstruktörer och tillsyningsmän, har, likasom en vid Elfkarleby anordnad kurs i laxodling, varit besökt af talrika lärjungar. — Fiskeritjenstemännens arbeten hafva under året i stadgad ordning fortgått.

Vid de under året hållna besigtningssmötten för prisbelönande af hästar hafva fastställda pris blifvit utdelade till 1,785 hästar, nemligen för 171 beskällare, 423 moderston och 1,191 unghästar.

Stuteri-
väsendet.

Utaf prisbelöningsnämndernes berättelser framgår, att de från Frankrike införda hingstar af Anglo-Norrmandisk race åtnjuta hästuppfödarnes odelade förtroende.

Inom *Skaraborgs län* har kartläggningsarbetet blifvit fortsatt och afslutats inom *Gudhems, Vilske, Prökinds, Laske, Skånings* och *Valle* härad, nära fullbordats inom *Kinnefjerdings* härad samt påbörjats inom *Vadsbo* härad, utgörande den kartlagda ytan 20,5 kvadratmil. De ekonomiska beskrifningarne öfver *Valkebo, Vifolka* och *Lysings* härad af *Linköpings län* samt öfver *Öknebo* härad af *Stockholms län* hafva blifvit fullbordade; under arbete äro beskrifningarne öfver *Vartofta, Kåkind* och *Gudhems* härad af *Skaraborgs län*.

Det allmänna
ekonomiska
kartverket.

Inom *Jukkasjärvi* sockens skogland hafva mätningar i skalan 1:20,000 blifvit utförda till en omfattning af 5,7 kvadratmil; inom *Lule* och *Torne* lappmarkers fjelland hafva 18 kvadratmil blifvit uppmätta i skalan 1:50,000; hela *Pajala* socken, omfattande en yta af nära 60 kvadratmil, har blifvit topografiskt kartlagd i skalan 1:100,000; inom *Gellivare* sockens skogland och inom *Arvidsjaur*s socken hafva såväl kontroll- som detaljafvägningar blifvit utförda.

Norrbottnens
läns ekono-
miska kart-
verk.

Sveriges geologiska undersöknings verksamhet har under sistlidet år omfattat följande arbeten:

De geologiska fältarbetena i skalan 1:50,000 hafva pågått inom *Stockholms, Örebro, Östergötlands, Kristianstads* och *Malmöhus län* öfver en sammanlagd areal af omkring 5 qv.mil.

I skalan 1:100,000 hafva undersökningarne utförts inom *Elfsborgs, Kalmar* och *Jönköpings län* öfver sammanlagdt 30,5 qv.mil, hvarjemte för eu geologisk öfversigtskarta vidsträckta resor blifvit gjorda.

De geognostiska arbeten, hvilka på enskild bekostnad utförts inom några af mellersta Sveriges bergslag, inom *N. Kalmar län, N. Elfsborgs län* och på *Gotland*, hafva äfven i år fortsatt.

Geologiska
undersök-
ningar.

Författningar,
som röra nä-
ringarna.

Följande författningar rörande näringarna hafva under år 1879 utfärdats, nemligen: *den 14 Mars* kungörelse, angående ändring i §§ 6 och 11 af nådiga reglementet den 8 December 1865 för de i statens tjenst anstälde landbruksingeniörer; *den 20 Juni* förordning om ändring af vissa §§ i förordningen den 18 Juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet; samt *den 31 Oktober* kungörelse, angående förbud mot införsel af potates från Belgien.

Författningar
i hvarjehanda
ämnena.

Utom de författningar, hvilka här ofvan blifvit särskildt omnämnda, har Kongl. Maj:t under sistförflutna året utfärdat: *den 14 Februari* kungörelse om åtgärder mot införande i riket af en i sydöstra Ryssland utbruten smittosam sjukdom; *den 24 Februari* kungörelse om ytterligare åtgärder mot införande i riket af nyssberörda sjukdom; *den 7 Mars* kungörelse om anstånd med tillämpning af nådiga förordningen den 22 November 1878 angående befålet å svenska handelsfartyg; *samma dag* reglemente för begagnande af Göta kanal; *samma dag* hamnreglemente för Göta kanal; *samma dag* kungörelse, angående lydelsen af § 14, mom. 1 och 2 i reglementet för begagnande af Trollhätte kanallinie; *den 16 Maj* kungörelse, angående upphäfvande i viss mån af nådiga kungörelsen den 24 Februari 1879 om ytterligare åtgärder mot införande i riket af en i sydöstra Ryssland utbruten smittosam sjukdom; *den 30 Maj* förordning om hvad till förekommande af pestens införande i riket iakttagas bör; *samma dag* kungörelse, angående ändring uti nu gällande föreskrifter beträffande transport af lik å jernvägarne i riket; *den 20 Juni* kungörelse, angående lösen för betyg derom att någon råder öfver sig sjelf och sin egendom; *den 15 Augusti* kungörelse, angående bemyndigande för Kongl. Maj:ts Befallningshafvande att förordna vikarie för landssekreterare och landskamrerare under tid, då de åtnjuta semester; *den 17 Oktober* kungörelse, angående vissa ändringar i nådiga landtmäteriinstruktionen af den 6 Augusti 1864; *samma dag* kungörelse, angående ändring af § 20 i nådiga taxan på arfvode för landtmäteriförrättningar den 8 Februari 1867; *den 31 Oktober* kungörelse, angående ändring af § 7 i nådiga kungörelsen den 4 Maj 1827 om beräkning och fördelning af den ersättning, som boställsinnehafvare i anledning af verkställda egoskiften för husflyttning, odling, hägnad, dikning, ståndsskog och plantering kunna erhålla eller få vidkännas, m. m.; *samma dag* kungörelse, angående skyldighet för landtmätare att vid vissa förrättningar begära förordnande för skogstjensteman att vid förrättningen närvara; *den 7 November* instruktion för statistiska centralbyrån; *den 31 December* kungörelse, angående vissa vilkor för tillstånd från det allmännas sida till vattenafledning, m. m.

1:o. *Den uppåtgående stambanan Storvik—Ånge.*

Å den sydligaste delen af denna bana, som vid sistlidet års ingång var för allmän trafik upplåten till Bollnäs, blefvo å den del deraf, som är belägen emellan Bollnäs och Jerfsö, alla vid årets början återstående terrasseringsarbeten, äfvensom räsläggning, ballastning och bangårdsanläggningar så fullbordade, att denna bandel, utgörande en längd af 4 mil 16,996 fot, kunde den 1 sistlidne Oktober för allmän trafik upplåtas.

Sedan 1878 års Riksdag medgifvit, att kostnaden för ett 0,2 mil långt sidospår med dertill hörande bispår, från Kilafors station till stranden af sjön Bergviken, finge utgå af de för statens jernvägsbyggnader beviljade medel, så har detta spår under året blifvit färdigbygdt och till trafikförvaltningen under sistförflutne Maj månad öfverlemnadt.

Härförutom hafva jordarbetena emellan Jerfsö och det 0,8 mil norr derom belägna Edänge blifvit nära fullbordade och grundläggningen för bropelarne och landfästena å den stora bron öfver Ljusnan vid sistnämnda ställe verkställd, samt murningsarbetena påbörjade och utförda till omkring halfva deras höjd.

Å den nordliga delen af ifrågavarande bandel från Ånge söderut hafva terrasseringsarbetena blifvit färdiggjorda och räsläggning verkställd till den en mil derifrån belägna Alby station, hvarjemte broarna öfver Ljunga-elfs båda grenar äfven blifvit färdigbygda. Stationshusen och banvaktstugorna å bandelen emellan Ånge och Ramsjö hafva blifvit upptimrade och transportvägar anlagda samt åtskilliga förberedelser för 1880 års arbeten vidtagna.

2:o. *Tvärbanan emellan Torpshammar och riksgränsen.*

Å den östligaste delen af tvärbanan, som vid 1878 års utgång var för trafik upplåten till Bräcke, hafva arbetena emellan nämnda ställe och Östersund blifvit påbörjade och bedrifna med den framgång att denna bandel, i längd utgörande 6 mil 22,691 fot, kunnat den 1 sistlidne December för allmän trafik upplåtas.

Å den vestliga delen af tvärbanan emellan riksgränsen och den 5 mil derifrån belägna Dufeds station hafva återstående jord- och bergsprängningsarbeten blifvit afslutade, samtliga husbyggnaderna upptimrade och täckta samt bangårdsanläggningen vid Storlien nära fullbordad.

Då emellertid arbetena å den norska bandelen under tiden så framskridit, att skenläggningen den 28 Augusti nått riksgränsen, och jernvägstransporter derefter kunnat försiggå emellan riksgränsen och Hommelvigen, der betydliga upplag af jernvägs-material för den svenska jernbanan voro samlade, så har

Arbetenas
fortgång vid
statens jern
vägsbyggnader.

efter nämnda tid räsläggningen från riksgränsen fortsatts och fullbordats till den 1 mil 21,500 fot derifrån belägna Enafors station.

Derjemte hafva jordarbetena straxt öster om Dufed blifvit påbörjade och förberedande åtgärder utförda för de stora arbetena vid och i närheten af öfvergången öfver Hjerpeström.

Sammanräknade längden af de för trafik under året upplåtna delarne af stambanan genom Norrland uppgår till 11,3 mil. Denna vägsträcka tillsammans med de förut för trafik upplåtna delarne af ifrågavarande stambana utgör en längd af 26,9 mil.

Härförutom hafva 2,6 mil blifvit räslagda och till en del ballastade.

Statens jern-
vägstrafik.

Trafikinkomsterna hafva för år 1879 utgjort omkring 14,200,000 kronor.

Allmänna väg-
och vatten-
byggnads-
arbeten.

Bland de med allmänna medel understödda väg- och vattenbyggnadsarbeten hafva följande under år 1879 fullbordats:

Vägbyggnader.

Vägomläggningar mellan Kangis och Gyljen samt mellan Gyljen och Landsån inom ÖfverKalix socken af Norrbottens län;

Omläggningar af de s. k. Åryds- och Rödliderna mellan Hoby och Trensums gästgifvaregårdar i Blekinge län;

Väganläggning mellan Ekeberg och Sommens jernvägsstation i Östergötlands län,

Väganläggning mellan Grythytted och bron öfver Södra Elgen vid Norsbro i Örebro län;

Väganläggning mellan Wallby och Skyttorps station i Upsala län;

Väganläggning mellan Hagby och Wänge station i samma län;

Vägomläggning mellan Molkoms och Stenåsens gästgifvaregårdar i Vermlands län;

Vägomläggning från Bergsbrunna station till häradsvägen mellan Upsala och Marma gästgifvaregård i Upsala län;

Vägomläggning mellan Brottbys gästgifvaregård och Norrtelje i Stockholms län;

Väganläggning mellan Alkvettern och Gelleråsen i Örebro län;

Väganläggning från häradsvägen mellan Håksviks och Burseryds kyrkor till Ingerdabo i Elfsborgs län;

Vägomläggning från Wimmerby förbi Rökulla till Görda bro i Kalmar län;

Väganläggning mellan Grensholmen och Bonnorp i Östergötlands län;

Vägomläggning förbi Högalid, Gettryggen, Guldbrandsbo, Elgåse- och Rudebackarne i Elfsborgs län;

Vägomläggning inom Säbrå socken af Vesternorrlands län;

Väganläggning mellan Fältakan och Bäckén i Silleruds socken af Wern-lands län;

Väganläggning på södra sidan om Ljusne elf från Jerfsö sockengräns till Ljusdals bro i Gefleborgs län;

Vägomläggning mellan Gulleråsen och Stennäset (delen Ingelsqvarn — punkt a) i Kopparbergs län;

Vägomläggning förbi Mummelycke, Bråstorps och Uddabygds backar i Blekinge län;

Vägomläggning inom Jerfsö socken från Norrväga by till Färila socken-
gräns i Gefleborgs län;

Vägomläggning förbi Merserums och Rackareliderna i Blekinge län;

Väganläggning mellan Landsån och Öfre Landsjärv i Norrbottens län;
samt

Väganläggning från Ingerdabo vid gränsen mot Elfsborgs län till Mängsbo
i Jönköpings län.

Vattenaftappningar.

Sänkning af Papusenjärvi sjö i Carl Gustafs socken af Norrbottens län;

Utdikning inom Horsta och Ödens byar i Timrå socken af Vesternorr-lands län;

Utdikning vid Kroxtorps, Ingebo m. fl. byar i Fliseryds och Mönsterås socknar af Kalmar län;

Utdikning vid Nässets m. fl. byar i Alnö socken af Vesternorrlands län;

Sänkning af Ätra å inom Knätte och Böne socknar i Elfsborgs län;

Utdikning omkring Svartån i Färila socken af Gefleborgs län;

Utdikning vid Tängeråsens och Gärde byar inom Offerdals socken af Jemtlands län;

Sänkning af sjöarne Welången och Wissjön samt utdikning af sank mark å Norunda allmanning i Upsala län;

Utdikning af de s. k. Åsrödningarne vid Grängsjö by i Gnarps socken af Gefleborgs län;

Utdikning af Myssmyren vid Nässets by i Äppelbo socken af Koppar-bergs län;

Aftappning af Lekjernsflotten, Höghölsflotten m. m. vid Skälö by i Jerna socken af samma län;

Utdikning inom Näs by i Bygdeå socken af Vesterbottens län;

Utdikning af Jerijärvi sjö i Korpilombolo socken af Norrbottens län;

Utdikning vid Ödens, Godmårsta och Högens byar i Grundsunda socken af Vesternorrlands län;

Utdikning inom Gärdsmarks by i Skellefteå socken af Vesterbottens län;
 Utdikning inom Drängsmarks, Ostviks, Östanbäcks, Ostbäcks och Frostkåge byar i Byske socken af samma län;

Utdikning vid Norrlunda hemman i Lycksele socken af samma län;

Utdikning vid Renålandets by i Ströms socken af Jemtlands län;

Utdikning vid Nylidens, Österviks och Kroksjö byar i Umeå socken af Vesterbottens län;

Utdikning vid Sterkesmarks och Tallbergs byar i Vännäs socken af samma län;

Rätning af Illbäcken, sänkning af Limtjern och Gröndalstjernerne samt utdikning af Gröndalsflotten vid Illbäckens by i Jerna socken af Kopparbergs län;

Utdikning af Pensmyren i Jerfsö socken af Gefleborgs län;

Utdikning af Rödjtjern vid Öfverboda by i Umeå socken af Vesterbottens län;

Utdikning vid Myrbäcks by och Degersjö hemman i Umeå socken af samma län;

Utdikning vid Elgsjö by i Åsele socken af samma län;

Utdikning af Annmyren samt Öster- och Vestergårdsmyrarne vid Hjeltans by i Torps socken af Vesternorrlands län;

Utdikning af Ramne mosse i Mjellrunga och Hellestads socknar af Elfsborgs län;

Utdikning vid Bjurbäcks m. fl. byar i Magneslags socken af Werm-lands län;

Utdikning vid Ängesbyn i Neder Luleå socken af Norrbottens län;

Utdikning inom Långsunds, Tältkärs och Mörö byar i nyssnämuda socken och län;

Utdikning af Vuomäjärvi träsk i Hietaniemi socken af samma län;

Utdikning vid Vähäjärvi i Matojärvi by af samma socken och län;

Utdikning vid Wirserums, Grunkabo m. fl. byar i Wirserums socken af Kalmar län;

Sänkning af Karsnässjön och Smedbäljen i Nye socken af Jönköpings län;

Sänkning af Trollebosjön, Lögasjön och Arfvidsgöl i Nye, Korsberga och Lemnhults socknar af samma län;

Uprensning af Olandsån mellan Waldeqvarn och Kalrigafjärden i Stockholms län; samt

Utdikning af Kindjärfsträsk i Kolmjärvs by i ÖfverKalix socken af Norrbottens län.

Hamnbyggnader.

Hamnanläggning vid Råå fiskeläge i Malmöhus län;

Hamnanläggning vid Barsebäcks fiskeläge i samma län;

Uppmuddring af Slite, Rone och Burgsviks hamnar på Gotland; samt Hamnanläggning vid Herta fiskeläge äfvenledes på Gotland.

Brobyggnader.

Bro öfver Töre elf i Neder Kalix socken af Norrbottens län; samt Bro öfver Skellefteå elf vid Krångfors i Vesterbottens län.

Kanalarbete.

Utvidgning af Trollhätte bergkanal.

Följande enskilda jernvägsanläggningar hafva under 1879 blifvit för allmän trafik upplåtna: För trafik upplåtna enskilda jernvägar.

Bandelen Öxnered—Mellerud af Bergslagernas jernväg;

Dalslands jernväg;

Bandelen Vestervik—Åtvidaberg af Vestervik—Åtvidaberg—Bersbo jernväg;

Hultsfred—Vesterviks (Jenny) jernväg;

Bandelen Mellerud—Kil af Bergslagernas jernväg; och

Bandelen Wernamo—Lindefors af Halmstad—Jönköpings jernväg.

Under år 1879 har koncession beviljats för anläggning af: Jernväg från Uttersbergs station till Lienshyttan; samt mellan Banslätt och Nynäs.

Koncessioner å enskilda jernvägsanläggningar.

Kongl. Maj:t har under år 1879, uppå Civil-departementets föredragning, meddelat stadfästelse å bolagsordningar för 66 aktiebolag. Bland dessa äro 1 jernvägsaktiebolag, 34 industri- och fabriksaktiebolag, 16 rederiaktiebolag, 5 handels- och hushållsföreningsaktiebolag samt 10 aktiebolag för hvarjehanda ändamål. Aktiebolag.

Med anledning af Riksdagens framställning om åtgärders vidtagande för vinnande af tidigare afslutning och revision af statsverkets räkenskaper, har Kongl. Maj:t under den 12 sistlidne December utfärdat nådiga kungörelser angående *dels* förändrade bestämmelser i afseende å tiden för åtskilliga räkenskapers aflemnande till granskning i Kammarrätten m. m., *dels* tiden för redovisande af förskott, som af embetsverk, myndighet eller redogörare till underlydande utlemnas och för requisition af ersättning för förskottsvis bestridda utgifter, *dels* och förändrade bestämmelser i afseende å tiden för aflemnande till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och insändande till Skogsstyrelsen af den lokala skogsförvaltningens räkenskaper. Tidigare afslutning af allmänna räkenskaper.

Då för vinnande af det syfte, som i Riksdagens framställning omförmäلت, endast återstår att åvägabringa öfverensstämmelse mellan länsräkenskaperna

och de förvaltande verkens räkenskaper i afseende å tiden för deras afslutning och meddela föreskrift om länsräkenskapernas tidigare insändande till Kammar-rätten, har Kongl. Maj:t uppdragit åt Chefen för Finansdepartementet att med biträde af sakkunnige personer låta utarbета förslag till de räkenskapsformulär och föreskrifter för redovisningen inom länen, som för nämnda ändamål kunna anses erforderliga.

Eftergift af jordeboksräntan i vissa bergslager.

I öfverensstämmelse med senast församlade Riksdags på Kongl. Maj:ts nådiga framställning fattade beslut har Kongl. Maj:t förordnat, att den del af den förut frinjutna jordeboksräntan inom följande bergslager, nämligen Skinnskattebergs och Norbergs bergslager i Vestmanlands län, Nora, Hjulsjö, Lindes, Ramsbergs, Grythytte, Hellefors, Carlskoga, Lekebergs och Lerbäckes bergslager i Örebro län, Vesterbergslagen i Kopparbergs samt Filipstads bergslag i Vermlands län, som enligt Kongl. kungörelsen den 9 Juni 1871 skulle hemman och lägenheter i dessa bergslager påföras, skall helt och hållet afskrifvas.

Bergverks-tiondens upp-hörande.

Sedan egarne till Åtvidabergs kopparverk, Stora Kopparbergs bergslags verk, Garpenbergs kopparverk samt Gustafs- och Carlbergs kopparverk underkastat sig de af Kongl. Maj:t och Riksdagen för bergverks-tiondens eftergiftande för samma verk bestämda vilkor, har Kongl. Maj:t medgifvit, att dessa fyra verk må åtnjuta befrielse från tionde af tillverkningen.

Förändrade bestämmelser i fråga om inlösningspriset för silfvertionden.

Med ändring af de i Kongl. brefvet den 25 Juli 1873 meddelade bestämmelser i fråga om inlösningspriset för den del af Sala bergslags och andra bergverks silfver, som tillkommer kronan, har Kongl. Maj:t förklaradt, att Myntverket skall ega öfvertaga nämnde silfver mot en efter medeltalet af de under året å Londons börs gjorda noteringar å silfverpris beräknad godtgörelse.

Myntning.

Vid Myntverket hafva under år 1879 blifvit utmyntade:

Guldmynt:	20-kronor.....	kr. 1,505,000.
Silfvermynt:	1-kronor	» 77,254.
Bronsmünt:	5-ören	» 17,500.
	2-ören	» 18,700.
	1-ören	» 16,300.

Jordeboksarbetet i Kammarkollegium.

Nya jordeböcker för Upsala, Elfsborgs och Södermanlands län hafva blifvit fastställda, hvarjemte för fyra fögderier af Östergötlands län sådana blifvit i Kammarkollegium upprättade. Granskningen af nya jordeböckerna för Vestmanlands och Westernorrlands län har påbörjats.

Sedan Riksdagen å extra stat för år 1880 anvisat ett belopp af 80,000 kronor för förvaltningen af statens domäner, har denna förvaltning för år 1880 blifvit ordnad hufvudsakligen på enahanda sätt, som under år 1879 egt rum.

Beträffande sådana mindre kronohemman, som enligt 1874 års Riksdags beslut, skulle få på offentlig auktion till den högstbjudande försäljas, har Kongl. Maj:t under år 1879 godkänt gjorda anbud å sju särskilda lägenheter, för hvilka, med ett taxeringsvärde af 7,300 kronor, i köpeskilling erhållits 28,221 kronor.

Med godkännande af Riksdagens derom fattade beslut har Kongl. Maj:t förordnat, att de uti Kongl. kungörelsen den 29 Maj 1874 innefattade bestämmelser om försäljning under vissa vilkor af sådana kronan tillhöriga, under Kammarkollegii vård ställda och för statsverkets räkning utarrenderade hemman och lägenheter, för hvilka årliga arrendeafgiften icke öfverstege 200 kronor och hvilkas bibehållande åt kronan icke på grund af befintlig skogstillgång eller af annan särskild anledning påkallades, skola utsträckas jemväl till de egendomar af enahanda beskaffenhet, hvilka efter sist nämnda tid kommit under Kollegii förvaltning.

Beträffande sättet för bevakande af kronans talan i fråga om omförande från krono- till skattetitel af krononybyggen i de norrländska länen, har Kongl. Maj:t utfärdat nådig kungörelse.

Inom tolf af rikets län har under år 1879 blifvit anordnad landtbrefbäring, hvilket postbefordringssätt nu förekommer i samtliga länen med undantag af Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens.

Jernvägspostbefordran har kommit till stånd dels å de för allmän trafik senast upplåtta delarne af statens banor Bollnäs—Jerfsö och Bräcke—Östersund, dels ock å de enskilda bolag tillhöriga jernvägssträckorna Öxnared—Kil, Mellerud—Mon, Åtvidaberg—Vestervik och Hultsfred—Jenny.

Det metriska systemet, enligt hvilket sedan år 1866 vigtsatserna för postförsändelser till utlandet varit bestämda, har f. o. m. 1880 års början införts jemväl i afseende på inrikes försändelser, i sammanhang hvarmed och i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut antagits följande vigtsatser, nemligen:

för vanligt bref med enkelt porto 15 gram,
» » » » dubbelt » 15—125 gram,
» » » » tredubbelt porto 125—250 gram,
» lokalbref 50 gram,

Domänförvaltningen.
Försäljning af mindre kronolägenheter.
Bevakande af kronans talan i vissa mål.
Landtbrefbäring.
Jernvägspostbefordran.
Metriska systemets införande i afseende på inrikes postförsändelser samt nya vigtsatser m. m.

för lösbref 100 gram, och

» s. k. småpaket högst 1,000 gram.

Derjemte hafva vidtagits de förändringar,

att högsta vigten för tjensteförsändelser, hvilka såsom lösbref postbefordras, utgör 1½ kilogram med ett porto af 3 öre för hvarje vigt af 100 gram eller öfverskjutande del deraf;

att enkla vigtsatsen för affärshandlingar, för varuprof och mönster samt för trycksaker, de der icke bestå ensamt af tidningar eller tidskrifter o. s. v., utgör 50 gram;

att högsta vigten utgör, för varuprof och mönster 250 gram samt för affärshandlingar och sådana trycksaker, som ej draga det för tidningar m. m. stadgade lägre porto, 2 kilogram;

att befordringsafgiften för nyssnämnda slags försändelser utgör 4 öre för hvar vigt af 50 gram med en minimiafgift för varuprof och mönster af 8 öre och för affärshandlingar af 12 öre;

att vigtenheten för paketer af mera än 1 kilograms vigt utgör 500 gram med en tillåten högsta vigt af 25 kilogram; samt

att portot för ett paket af nyssnämnda slag utgår, oberoende af afståndet mellan försändelsens inlemnings- och adressort, med 30 öre för hvar vigt af 500 gram eller del deraf.

Befordringsafgiften för tidningar och tidskrifter.

Vidare har jemlikt Riksdagens beslut postbefordringsafgiften för tidningar och tidskrifter blifvit med ungefär 25 % förhöjd.

Postutvexlingen mellan Sverige och Danmark samt mellan Sverige och Norge.

Rörande vilkoren för postutvexlingen mellan Sverige och Danmark samt mellan Sverige och Norge har träffats öfverenskommelse om en del nya bestämmelser, hufvudsakligast påkallade af den i Paris år 1878 afslutade allmänna postkonvention och de i sammanhang dermed träffade aftal om befordran af bref med angifvet värde och om utvexling af postanvisningar.

Verldspostföreningen.

Sveriges postutvexling med utlandet har blifvit ytterligare underlättad derigenom, att under årets lopp i Verldspostföreningen inträdt åtskilliga engelska kolonier i Vestindien, furstendömet Bulgarien samt republikerna Peru och Venezuela, hvarigenom föreningen numera vunnit den utsträckning, att densamma omfattar de flesta af jordens bebodda länder med undantag hufvudsakligen af China, hvars internationela korrespondens dock förmedlas af der befintliga postanstalter, som af föreningen tillhörande postverk underhållas, Anam och Siam, engelska besittningarna i Kaplandet och Australien, fristater i östra och södra delarne af Afrika samt åtskilliga republiker i Central- och Sydamerika; och är den areal föreningen omfattar ej mindre än 73 millioner kvadratkilometer med 518,000,000 invånare.

Under år 1878, det senaste, för hvilket fullständiga statistiska uppgifter föreligga, hafva inom riket blifvit befordrade omkring 37,770,000 postförsändelser, hvilket, vid jemförelse med näst förutgångna år, utvisar en tillökning af 6 procent.

Antalet postförsändelser.

Dessutom hafva på grund af förskrifning genom postanstalt blifvit skaffade 227,119 årgångar tidningar och tidskrifter, innefattande en minskning af 10 procent.

Tidningar och tidskrifter.

Med postdiligenserna befordrades samma år 3,126 resande eller 40 procent mindre än året förut.

Resande med postdiligenserna.

Under år 1879 hafva indragits två postexpeditioner, nemligen Emmaboda och Sparreholm.

Indragna postexpeditioner.

Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer uppgick vid samma års slut antalet sådana postanstalter till 1,440 eller 203 mindre än vid slutet af näst förutgångna året.

Poststationerna.

Enär telegrafverkets inkomster för år 1878 icke lemnade tillgång till någon utvidgning af statens telegrafnät, har detta icke undergått någon annan förändring år 1879 än att, i följd af stationen Bäckaskogs indragning, den särskilda 0,6 mil långa, med två trådar försedda linien mellan Fjelkinge och Bäckaskog nedtagits. Telegrafnätet i dess helhet omfattade vid årets slut i linier och kablar 774,8 och i ledningar 1,899,0 svenska mil.

Stats-telegrafnätet.

Förutom nyssnämnda station Bäckaskog, hvilken icke under de senare åren varit öppen, hafva, uppå ansökning af vederbörande, jemväl telegrambyrån i Grand Hôtel här i hufvudstaden samt statsstationen i Åtvidaberg blifvit indragna. Å sistnämnda ort ombesörjes dock allmänhetens telegrafkorrespondens af der befintliga jernvägsstation.

Stationer.

Antalet statstelegrafstationer utgör nu 177, hvaraf 174 äro elektriska och 3 optiska.

Efter det ytterligare 45 för telegrafering inrättade jernvägs-telegrafstationer blifvit satta i förbindelse med telegrafnätet, uppgår hela antalet af de i samband med hvarandra stående stats- och jernvägs-telegrafstationer till 758.

Vid en under året i London hållen internationel telegrafkonferens har en revision egt rum af nu gällande till den internationela telegrafkonventionen hörande reglemente, hvarigenom utom andra förändringar antagits ett nytt

Nytt internationelt telegrafreglemente.

system för internationela telegrammers taxering, nemligen ordtarifsystemet, hvilket kommer att tillämpas från den 1 April 1880.

Instruktion för
direktionen
öfver telegraf-
verkets pen-
sionsinrätt-
ning. Under den 14 sistlidne November har Kongl. Maj:t fastställt instruktion för direktionen öfver telegrafverkets pensionsinrättning samt enke- och pupillkassa äfvensom utfärdat nådig kungörelse om ändring i vissa delar af nådiga reglementet för pensionsinrättningen den 23 Oktober 1874.

Stapelstads-,
nederlags- och
transitupplags-
rätt. Stapelstads- samt nederlags- och transitupplagsrätt för staden Lidköping är under vissa vilkor medgifven genom nådigt bref den 7 Mars sistlidet år.

Tullstationer. För beredande af tillfälle till tullbehandling vid norska gränsen af de för forsling å Dalslands jernväg mellan Sverige och Norge afsedda varor och rese-gods har tullstation vid den närmast gränsen belägna jernvägsstationen Mon blifvit inrättad på grund af nådigt bref den 18 April sistlidet år; hvarjemte, till lättnader för trafiken å nämnda jernväg, enahanda föreskrifter i afseende å tullbehandling af varor och postpaket, som enligt nådigt bref den 14 Juni 1871 meddelats för varuförsändningar å den nordvestra stambanan, i alla tillämpliga delar gjorts gällande för varuförsändningar å Dalslands jernväg, genom nådigt bref den 25 Juli sistlidet år.

För beredande af tillfälle för Idre och Särna socknars befolkning att på närmare håll än vid de aflägsna och för dem svårtillgängliga förtullningsstationerna Funäsdalen och Grundforsen förtulla från Norge införda varor, har vid riksgränsen inom nämnda socknar inrättats en förtullningsstation, enligt nådigt bref den 14 November sistlidet år.

Inklarerings-
rätt. Inklarerings-, lossnings- och utklareringsrätt vid hamnplatsen å ön Hven har blifvit medgifven genom nådigt bref den 20 Augusti sistlidet år.

Boställes
skogsafkast-
ning. Förändrade föreskrifter äro meddelade i afseende på sättet för bestämmande af boställshafvares andel i boställes skogsafkastning.

Kronoparker-
nas tillökning. Genom afsättande till kronopark af öfverloppsmarker och annan krono-park samt genom köp för kronans räkning af enskilda marker har krono-parkernas ytvidd under året ökats med 2,012,100 kvadratref. Dessutom hafva 4,400 kvadratref boställsskog blifvit ställda under skogsstatens vård och förvaltning.

Skogshushåll-
ningsplaner. För 60 allmänna skogar med en sammanlagd ytvidd af 385,700 kvadratref hafva fullständiga, 20 år omfattande hushållningsplaner faststälts samt för 495

allmänna skogar om tillsammans 541,000 qvadratref interims-skogshushållningsplaner, afsedda för 10 år.

Med årets början har en ny kronojägarebefattning tillkommit.

Skogsstatens tillökning.

I likhet med föregående år och till en kostnad af omkring 33,000 kronor har ett antal extrabevakare till förstärkning af den ordinarie bevakarepersonalen i de sex norra länen varit anställdt.

Extra skogsbevakning.

Den inom de 2 nordligaste länen fortgående undersökningen till utrönande af kostnaden för vattendragens flottbargörande har under året afslutats inom Norrbottens län samt i Vesterbotten omfattat Bure-, Nysätra-, Bygde-, Ratu- och Säfvar-elfvar med bivatten. Uppskattningen af kronoskogarna inom Norrbottens län har så fortskridit, att endast en del af Arjeplogs samt Södra Arvidsjaurs revir återstå.

Undersökningar för elfrensningar samt skogsuppskattning.

Till allmänhetens tjänst hafva under året fem skogsingeniörer varit anställda med verksamhet inom 20 län.

Skogsingeniörer.

Kungörelser, innefattande bestämmelser om ändrad fridlysningstid för vissa djurslag, äro under året utfärdade.

Fridlysnings-tid för vildt.

Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld belöpte sig vid 1878 års utgång till 187,433,066 kronor 66 öre. Af bankens femprocents-obligationer försålles under nästlidet år 13,823,600 kronor och utlottades till inlösen ett belopp af 786,200 kronor; försäljningen af inhemska fyraprocents-obligationerna uppgick under året till 496,600 kronor; hvarjemte af dessa obligationer utlottats ett belopp af 590,300 kronor. Försäljningspriset å femprocents-obligationerna är för närvarande 101 procent och å fyraprocents-obligationerna 88 procent. Sedan vid årets början ett belopp af 840,000 riksmark afyttrats af 1874 års utländska lån å 4 $\frac{1}{2}$ procent, är numera detta lån slutsåldt; af 1878 års fyraprocents-obligationer hafva under året försålts 7,235,100 riksmark; hvarjemte tvenne nya lån blifvit upplagda, det ena med obligationer, förskrifna å tyska språket efter en räntefot af 4 $\frac{1}{2}$ procent, till nominelt belopp af 36,000,000 riksmark, och det andra med fyraprocents-obligationer å franska språket till belopp af 50,000,000 francs; och hafva af de förra blifvit försålda 22,000,800 riksmark och af de sednare 10,000,000 francs.

Allmänna hypoteksbankens obligationer.

Enligt den, efter uppgifter från allmänna hypoteksbanken och de särskilda hypoteksföreningarna, i Finansdepartementet upprättade öfversigt af

Hypoteksföreningarnas ställning.

landthypoteksföreningarnas ställning vid 1878 års slut, utgjorde summan af de amorteringslån, hypoteksföreningarna då upptagit, efter afdrag af å lånen verkställd amortering, i rundt tal 232,895,000 kronor eller 11,387,000 kronor mera än år 1877.

Af berörda summa tillhörde 56,900,000 kronor lån, som upptagits direkt af hypoteksföreningarna, och 175,995,000 kronor lån, som negocierats genom allmänna hypoteksbanken.

Andring i förordningarna om allmänna hypoteksbanken och hypoteksföreningarna. Sedan sistlidne Riksdag bifallit ett af Kongl. Maj:t framställt förslag angående vissa ändringar i nådiga förordningarna den 26 April 1861 rörande dels en allmän hypoteksbank för riket samt dels de allmänna grunder, som vid hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet skola till efterrättelse lända, har Kongl. Maj:t i ämnet utfärdat nådig kungörelse.

Allmänna hypotekskassan för Sveriges städer. Vid 1878 års slut var allmänna hypotekskassans för Sveriges städer skuld för utelöpande obligationer 5,388,200 kronor och hafva under år 1879 sålts obligationer till ett belopp af 143,700 kronor.

Försäljningspriset å dessa med 5 procent ränta löpande obligationer har varit 95 procent.

Allmänna hypotekskassans fordran hos stadshypoteksföreningarna för till dem utgifna amorteringslån var vid 1878 års utgång, efter afdrag af skedd amortering, 5,309,915 kronor 1 öre.

Riksbankens metalliska kassa. Riksbankens metalliska kassa, beräknad i enlighet med bankoreglementets bestämmelser, utgjorde vid slutet af November 1879 i rundt tal 16,442,500 kronor emot 10,273,500 kronor vid samma tid år 1878, och hade altså ökats med 6,169,000 kronor.

Tillgången bestod i myntadt och omyntadt guld för 11,053,500 kronor och i silfver för 5,389,000 kronor, dervid för det enligt lagen om rikets mynt af den 30 Maj 1873 preglade silfvermynt, utgörande 2,369,100 kronor, afdragits tio procent af pregelvärdet, i enlighet med bankoreglementets föreskrift.

Riksbankens tillgångar hos bankinrättningar och handelshus på utrikes orter, på hvilka sedelutgifningsrätt får grundas, utgjorde vid slutet af November 1879, efter afdrag af riksbankens skulder på dylika räkningar, 9,997,600 kronor, mot 2,716,000 kronor vid samma tid år 1878.

Tillgången i vexlar, accepterade till betalning å utrikes ort, var den 30 November 1879 6,045,000 kronor, emot 13,171,000 kronor samma dag år 1878, allt i runda tal.

Enskilda bankinrättningar o. kreditaktiebolag. De för två bankinrättningar, med rätt att utgifva egna banksedlar, under December år 1878 beviljade oktroyer hafva icke begagnats.

I Januari månad år 1879 nödgades aktiebolaget Göteborgs Handelskompani inställa sina betalningar; och sedan åtskilliga betydande försnillningar yppats i Vadstena enskilda bank, blef denna bankinrättning genom bolagsstämmobeslut den 20 Juni 1879 stald under utredning.

För en mindre bankinrättning med benämning aktiebolaget Ulricehamns folkbank har bolagsordning under år 1879 blifvit faststald.

De sedelutgifvande enskilda bankerna innehade den 30 November 1879 uti myntadt och omyntadt guld ett belopp af 8,460,900 kronor, emot 8,491,400 kronor vid samma tid år 1878.

Enskilda bankernas kassa i myntadt och omyntadt guld.

Vid utgången af November månad 1879 utgjorde beloppet af utelöpande banksedlar, i jemna tal, för Riksbanken 32,627,200 kronor och för de enskilda bankerna 48,022,900 kronor, eller sammanlagdt 80,650,100 kronor. Utelöpande sedelmassan var vid samma tid år 1878 75,189,300 kronor, och hade altså stigit med 5,460,800 kronor. Riksbankens utelöpande sedelbelopp var ökad med 6,159,000 kronor, hvaremot de enskilda bankernas minskats med 698,200 kronor.

Utelöpande banksedlar.

Uti riksbanken och de enskilda bankinrättningar, rörande hvilka öfversigter offentliggöras, voro den 30 November 1879 innestående:

Bankernas upp- och utlåning.

på upp- och afskrifningsräkning 45,494,900 kronor, emot 36,187,000 kronor vid samma tid 1878; samt

på deposition 194,163,000 kronor, emot 194,695,000 kronor vid samma tid 1878.

Beloppet af diskonterade inrikes vaxlar, som den 30 November 1878 utgjorde 101,530,000 kronor, uppgick samma dag 1879 till allenast 92,046,000 kronor och hade altså nedgått med 9,484,000 kronor.

Utlåningen hade från 127,144,000 kronor vid utgången af November 1878 nedgått till 116,320,000 kronor samma dag 1879, eller med, i rundt tal, 10,800,000 kronor; och det på kassakreditiv utestående beloppet var från 95,682,000 kronor minskadt till 79,779,000 kronor.

Efter det, med anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition, Riksdagen, under förutsättning att Kongl. Maj:t förordnade om upphörande vid sislidet års utgång af de enskilda bankernas rätt att utgifva egna sedlar, lydande å fem kronor, bland annat beslutat att enskilda banker med rätt att utgifva egna sedlar skulle ega att under vissa vilkor från och med ingången af innevarande år och intill slutet af år 1884 i Riksbanken mot säkerhet, som af fullmäktige godkändes, undfå vaxlingsförskott i riksbanksedlar, lydande å fem kronor, intill ett belopp för hvarje enskild bank, motsvarande hvad banken under sist förflutna tolf månader före indragningen haft i medeltal af egna femkronesedlar.

Upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva egna femkronesedlar.

sedlar utelöpande, har Kongl. Maj:t under den 20 Juni sistlidet år dels utfärdat nådig kungörelse angående upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva egna sedlar lydande å fem kronor jemte dermed sammanhängande frågor, dels meddelat de särskilda föreskrifter, som af berörda åtgärd påkallades.

Utlåning från Riksgäldskontoret mot pant af jernvägsbolags obligationer m. m. Beträffande Riksdagens beslut i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om bildande af en jernvägshypoteksfond, har Kongl. Maj:t, sedan fullmäktige i Riksgäldskontoret afgifvit förslag till närmare bestämmelser rörande den af Riksdagen beslutade utlåning från Riksgäldskontoret mot pant af jernvägsbolags obligationer och skuldförbindelser, den 23 Maj sistlidet år meddelat nådiga föreskrifter.

Sågverksegar- nes garanti- förening. Sedan Riksdagen beslutat att genom Riksgäldskontoret ställa till Kongl. Maj:ts förfogande räntebärande obligationer till nominelt belopp af 3 millioner kronor för att lemnas såsom reservfond åt en association, som under namn af sågverksegar- nes garantiförening vore under bildande i ändamål att lemna lån åt sågverksegar- mot säkerhet af trävaror, har Kongl. Maj:t fastställt reglemente och bolagsordning för aktiebolaget sågverksegar- nes garantiförening samt härom låtit utfärda nådig kungörelse.

Nya instruk- tioner för Kam- markollegium, Kammarrätten och Öfverintendentsemetet m. m. I sammanhang med fastställandet af de nya aflöningsstaterna för Kam- markollegium, Kammarrätten och Öfverintendentsemetet hafva för dessa verk blifvit utfärdade nya instruktioner att lända till efterrättelse från detta års början, hvarjemte nådiga kungörelser utfärdats angående behandlingen af vissa balansmål samt angående tid för insändande till Kammarrätten af underställda utslag i vissa afskrifningsmål, äfvensom bestämmelser meddelats om ändring i gällande föreskrifter rörande kommunicerande af besvär, som hos Kammar- kollegium anföras, och om insändande af uppgift på syner och besigtningar å militieboställen.

Om vilkoren, under hvilka de i de nya aflöningsstaterna för Kammar- kollegium, Kammarrätten och Öfverintendentsemetet fastställda aflöningsför- måner må af vederbörande tjänstemän åtnjutas, hafva nådiga kungörelser blifvit utfärdade.

Bränvinslag- stiftnings- komitén. Underdånigt betänkande och förslag till författningar angående tillverk- ning och försäljning af bränvin har af den under den 24 Augusti 1877 till- satta komité för öfverseende af gällande bränvinslagstiftning blifvit till Kongl. Maj:t afgifvet; hvarefter Öfverståhållareembetet och Kongl. Maj:ts Befallnings- hafvande i länen erhållit nådig befallning att öfver berörda förslag inkomma med underdåniga utlåtanden.

Kongl. Maj:t, som uppdragit åt justeringsdirektören L. A. Forssman att i Ryssland inhemta noggrann och fullständig kännedom ej mindre om de anordningar och detaljbestämmelser, som vore förenade med användandet af den utaf firman Siemens & Halske konstruerade spritkontrollapparaten, än äfven om apparatens användning, har, efter det bemälde direktör afgifvit underdånig berättelse angående det honom sålunda lemnade uppdrag, öfverlemnadt ifrågasvarande berättelse till bränvinslagstiftningskomitén, med föreskrift att i anledning deraf skyndsamt afgifva underdånigt utlåtande, huruvida och under hvilka villkor ofvannämnda kontrollapparat må anses böra införas vid de svenska brännerierna.

Sedan Riksdagen i underdånighet anhållit, att Kongl. Maj:t måtte åt en skatteregleringskomité, sammansatt af ledamöter, representerande i lika mån och antal så vidt möjligt samtliga olika skatteintressen, uppdraga att, efter fullständig utredning af alla skatteförhållanden i riket, så fort ske kunde uppgöra förslag till en på denna utredning grundad rättvis fördelning af skattebördorna, har under den 20 sistlidne Juni en sådan komité blifvit af Kongl. Maj:t i nåder tillsatt.

Skatteregleringskomité.

Sedan Kongl. Maj:t med anledning deraf att den med Frankrike den 18 Februari 1865 afslutade handelstraktat blifvit å nämnda lands sida uppsagd, den 29 September 1876 nedsatt en komité med åliggande att uppgöra förslag till de förändringar i nuvarande tullsatser, som af förhållandena kunde anses påkallade och, under det genom förlängning för mindre tidsperioder traktatsbestämmelserna fortfarande hållits vid kraft, nämnda komité hittills, med antagande att förhandlingar med franska regeringen kunde leda till traktatens definitiva förnyande, förehaft till pröfning de förändringar i tullsatserna, som det kunde ifrågakomma att dervid föreslå eller medgifva, har Kongl. Maj:t, sedan det visat sig, att från franska regeringens sida ännu icke kunnat beredas någon säker utsigt för öppnande af sådana underhandlingar, förstänligat komitén att särskildt taga under öfvervägande huruvida under förutsättning, att nämnda traktat skulle upphöra att gälla, någon förändring af nu gällande tullsatser kan anses påkallad med hänsyn till den billiga fördelningen af de skattebidrag, som uti tullavgifter uttagas.

Tullkomitén.

Derjemte och då, enligt gällande författning, det metriska systemet för mått och vikt skall senast från och med år 1881 inom tullförvaltningen tillämpas, har Kongl. Maj:t, med öfverlemnande till komitén af en inom Generaltullstyrelsen uppgjord beräkning af tullsaternas belopp efter metriska mått och vigtsatser, från komitén infortrat förslag till sådan uti ifrågasvarande hänseende erforderlig jemkning af nuvarande tullsatser, som må anses med bestämmelserna i den med Frankrike ännu gällande traktaten förenlig; och har

Kongl. Maj:t, i sammanhang med meddelandet af dessa uppdrag, förordnat ytterligare sex ledamöter i komitén.

Bibelöfversättningen. I anledning af en utaf 1878 års Kyrkomöte gjord framställning har Kongl. Maj:t under den 16 Maj 1879 åt en kommission af tre ledamöter uppdragit den af Kyrkomötet begärda revisionen af bibelkommissionens senast verkställda proföfversättning af Nya Testamentet, äfvensom förordnat om denna kommissions förstärkande med en granskningsnämnd, bestående jemväl af tre ledamöter.

Religionsvården. Under den 20 Juni 1879 har Kongl. Maj:t anbefalt domkapitlet i Hernösand att draga försorg derom, att för beredande af religionsvård åt de vid statens jernvägsbyggnader anställde arbetare å områdena mellan Bräcke och Östersund samt mellan Åhre och riksgränsen särskilde prestmän anställes, i den mån tillgången å presterligt biträde inom stiftet sådant medgäfve.

Frammände trossamfund. Sistnämnda dag har Kongl. Maj:t förklarat den församling, som åtskillige personer anmält sig vara sinnade att under namn af S:t Johannis metodistepiskopalförsamling bilda i Seffle, af staten erkänd, med rätt till offentlig religionsöfning under de vilkor och bestämmelser, som i Kongl. förordningen den 31 Oktober 1873 stadgas.

Nya kyrkor in. m. Kongl. Maj:t har under år 1879 fastställt ritningar till 12 nya kyrkor, till ändring och reparation af 7, till tornbyggnad å 2 samt till altaren, predikstolar, orgelfaçader och läktare m. m. i 22 kyrkor. Öppna bref om tillåtelse att genom kollekt- och stambok öfver hela riket insamla bidrag till kyrkobyggnaders uppförande hafva utfärdats för 10 församlingar.

Ecklesiastik boställsordning. Efter verkställd granskning af ett på nådigt uppdrag utarbetadt förslag till ecklesiastik boställsordning, har af dertill i nåder utsedde personer afgifvits underdånigt betänkande och förslag till förordning angående presterkapets boställen; hvaröfver Kongl. Maj:t den 16 Juli 1879 beslutit inhemta Sine befallningshafvandes och domkapitlens underdåniga utlåtanden.

Gratiationde. Med anledning af en från Riksdagen den 12 Maj 1875 aflåten underdånig skrifvelse har Kongl. Maj:t, efter Kammarkollegii och öfriga vederbörandes hörande, den 31 sistlidne December förklarat, att den från Vestra Karaby, Norrhviddinge, Örja, Asmundtorps och Stora Harrie församlingars kyrkor till

Landskrona stads kyrka hittills erlagda s. k. gratialtionde skulle med år 1879 upphöra.

Af Kongl. Biblioteket hafva under år 1879 från trycket utgifvits nämnda Kongl. Bibliotekets handlingar, 1, innefattande bland annat, berättelse om Kongl. Bibliotekets verksamhet under samma år. Kongl. Biblioteket.

Under år 1879 har från Riksarkivet utgifvits af trycket »arkivaliska meddelanden», innehållande berättelse om de i Riksarkivet under år 1878 verkställda arbeten m. m. Riksarkivet.

Kongl. Maj:t har den 24 Oktober 1879 medgifvit, dels att sådana i Riksarkivet befintliga inhemska tryckalster, som riksarkivarien finner derstädes utan skada kunna undvaras, men af öfverbibliotekarien vid Kongl. Biblioteket anses vara för dettas samlingar önskvärda, må till Kongl. Biblioteket aflemnas, dels ock att öfverbibliotekarien må ega att till Riksarkivet öfverlåta i Kongl. Biblioteket förvarade, till Riksarkivets serier rätteligen hörande arkivalier; hvarjemte Kongl. Maj:t bemyndigat riksarkivarien att, i den mån behof af utrymme eller andra giltiga skäl dertill föranleda, af Riksarkivets öfriga, för detsamma umbärliga tryckalster till offentliga bibliotek och andra allmänna inrättningar i riket öfverlemna hvad för dem kan vara af värde att erhålla.

Ombildningen af adjunkturerna och docentstipendierna vid universiteten har under år 1879 fortgått; och har Kongl. Maj:t anvisat medel för tillsättning af tre extra ordinarie professorstjänster, två vid Upsala och en vid Lunds universitet, samt nio nya docentstipendier, fem vid det förra och fyra vid det senare universitetet. Universiteten.

Kongl. Maj:t har under den 12 September 1879 beslutit vissa ändringar i föreskrifterna rörande filosofie kandidatexamen.

Kongl. Maj:t har den 9 Maj 1879 bifallit Skandinaviska evangelisk-lutherska Augustana-synodens underdåniga anhållan, att studerande, som vid synodens läroverk Augustana College and Theological Seminary i staden Roch Island aflagt »Bachelor of arts» examen, måtte tillåtas att, utan afläggande af mogenhetsexamen vid högre allmänt läroverk i Sverige, idka studier och aflägga examina vid de svenska universiteten.

Ombildningen af adjunkturerna vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet har under året blifvit fullbordad. Karolinska institutet.

Det direktionen öfver Gymnastiska centralinstitutet tillkommande öfverinseende öfver gymnastikundervisningen vid vissa läroverk har, enligt nådig kungörelse den 28 sistlidne November, blifvit utsträckt till folkskolelärare- Gymnastiska centralinstitutet.

seminarierna, det högre lärarinneseminarier i Stockholm och den dermed för-
enade normalskola för flickor samt de tekniska läroverken.

Allmänna
läroverken.

Kongl. Maj:t har förordnat, att allmänna läroverket i Sundsvall skall med
början af år 1880 i stat uppföras såsom ett högre å reallinien fullständigt
läroverk.

Instruktion för censorerne i afgangsexamen vid rikets allmänna läroverk
har Kongl. Maj:t under den 28 Februari 1879 låtit utfärda.

Antalet lärjungar vid statens allmänna läroverk utgjorde vid början af
samma års hösttermin 14,766.

Under år 1879 hafva 598 lärjungar aflagt godkänd mogenhetsexamen vid
de allmänna läroverken.

För praktisk utbildning af blifvande lärare vid allmänna läroverken har
under år 1879 profårskurs varit anordnad vid allmänna läroverken i Stock-
holm, Upsala, Lund och Kalmar. För genomgående af en dylik kurs hafva
39 lärarekandidater blifvit till läroverken af chefen för Ecklesiastikdeparte-
mentet hänvisade.

Kongl. Maj:t har af det anslag å 6,000 kronor, som på Kongl. Maj:ts
framställning blifvit för år 1879 af Riksdagen beviljad till resestipendier för
lärare i främmande lefvande språk vid allmänna läroverken, tilldelat sex så-
dane lärare understöd för resor i utlandet.

Slottsintendenten E. Jakobsson har äfven för innevarande läsår erhållit
nådigt uppdrag att besöka allmänna läroverk, folkskolelärareseminarier samt
tekniska elementarskolor i ändamål att taga kännedom om undervisningen i
teckning derstädes samt, rörande anskaffande af lämplig materiel och under-
visningens ändamålsenliga anordning i berörda läroämne, meddela råd och an-
visningar.

I ändamål att genom en af sakkunnige män företagen granskning af de
utaf lärjungarne vid de allmänna läroverken utförda teckningsarbeten närmare
lära känna teckningsundervisningens nuvarande ståndpunkt vid dessa läroverk
och utröna i hvad mån den i nådiga cirkuläret den 1 November 1878 före-
skrifna nya plan för undervisningen i teckning vunnit tillämpning, äfvensom
för att genom denna granskning bereda tillfälle till meddelande af de erin-
ringar, råd och upplysningar, som för teckningsundervisningen kunna synas
erforderliga, har chefen för Ecklesiastikdepartementet anmodat eforalstyrel-
serna att förständiga vederbörande rektorer vid de allmänna läroverken att
till nämnda departement insända samtliga under innevarande läsår af läro-
verkens lärjungar utförda frihandsteckningar och linearritningar.

Äfven under 1879 års sommar har en undervisningskurs i teckning varit,
jemlikt Kongl. Maj:ts beslut, anordnad i Stockholm för teckningslärare vid
allmänna läroverk, tekniska skolor och folkskolelärareseminarier.

Kongl. Maj:t har uppdragit åt läraren vid Gymnastiska centralinstitutet, kaptenen L. M. Törngren att under innevarande läsår besöka vissa allmänna läroverk i ändamål att sprida kännedom om sådana gymnastiska lekar, som kunna finnas lämpliga att vid läroverken införa.

Sedan komitén för uppgörande af förslag till lönereglering för lärarne vid allmänna läroverken, vissa pedagogier, folkskolelärareseminarierna och det högre lärarinneseminariet i sistlidne Maj månad till Kongl. Maj:t inkommit med underdånigt betänkande och förslag i ämnet, har Kongl. Maj:t anbefalt vederbörande konsistorier och direktioner att deröfver afgifva underdåniga utlåtanden. Sådana hafva ännu icke fullständigt inkommit.

Ritningar till nytt läroverkshus för allmänna läroverket i Hernösand äfvensom till nytt gymnastikhus för allmänna läroverket i Linköping hafva under år 1879 blifvit af Kongl. Maj:t fastställda.

Den 30 sistlidne Maj har Kongl. Maj:t medgifvit, att det så kallade gymnasiehuset i Hernösand må af domkapitlet derstädes afyttras till Hernösands stad.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelningen för ärenden rörande den högre underringen under år 1879 besökt de högre läroverken i Gefle och Falun.

Lärjungeantalet vid de pedagogier, som meddela undervisning utöfver Pedagogierna. folkskolans ståndpunkt, utgjorde sistlidne hösttermin 450.

Kongl. Maj:t har under den 19 September 1879 förordnat, att den i Kongl. brefvet den 22 November 1861 meddelade föreskrift om latinskt disputationsprof såsom vilkor för behörighet att söka rektorssyssla vid tvåklassig pedagogi skall upphöra att vara gällande.

Under läsåret 1878—1879 utgjorde elevernas antal vid slöjdskolan, numera tekniska skolan i Stockholm 2,418, deraf 1,809 manliga och 609 qvinliga. Vid de tekniska elementarskolorna uppgick elevernas antal samma års hösttermin till inalles 314. Tekniska skolor m. m.

Kongl. Maj:t har den 26 sistlidne September fastställt stadgar för Ebersteinska söndags- och aftonskolan i Norrköping.

Kongl. Maj:t har för år 1879 af de för ändamålet anslagna medel tilldelat understöd åt följande slöjdskolor samt söndags- och aftonskolor, nemligen: slöjdskolorna i Södertelje, Karlskrona och Hernösand, borgareskolan i Kristianstad, aftonskolan i Upsala, afton- och söndagsskolorna i Söderhamn, Mariestad, Örebro, Köping, Vexjö, Jönköping, Malmö, Sundsvall, Luleå och Motala.

Enligt nådig kungörelse den 30 Maj 1879 har Kongl. Maj:t meddelat beslut angående de vilkor, hvarunder tekniska afton- och söndagsskolor må för år 1880 kunna erhålla understöd af de för sådant ändamål anvisade statsmedel.

Vetenskapliga resor m. m. Genom understöd af anslaget till resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgifvande har Kongl. Maj:t fortfarande beredt förtjente vetenskapsidkare tillfälle dels till forskningsresor, dels till offentliggörande af lärda arbeten.

Understöd åt vittre författare. Af det till understöd åt vittre författare beviljade anslag har Kongl. Maj:t tilldelat understöd åt dels förtjente äldre vitterhetsidkare, dels yngre personer, som genom sina arbeten visat framstående anlag för vitterhet.

Antiqvariska forskningsresor. Antiqvariska forskningsresor hafva genom Vitterhets-, Historie- och Antiquitetsakademiens försorg blifvit företagna i åtskilliga af rikets landskap.

Reglemente rörande rese-pensioner för konstidkare. Kongl. Maj:t har under den 28 Mars 1879 fastställt nytt reglemente rörande det på Akademiens för de fria konsterna stat uppförda reservationsanslag till resestipendier åt konstidkare.

Folkundervisningen. Folkskolelärareseminarierna. Höstterminen 1879 utgjorde elevernas antal vid folkskolelärareseminarierna 1,002 och vid folkskolelärarinneseminiarierna 469, eller tillsammans 1,471, Vid läsårets slut sistlidne vårtermin undergingo 194 manliga och 96 qvinliga elever, sålunda tillsammans 290, afgangsexamen.

Sedan Riksdagen i enlighet med Kongl. Maj:ts framställning beviljat medel till inrättande af ett folkskolelärarinneseminarium i Norrland, har denna läroanstalt, som enligt Kongl. Maj:ts beslut den 25 Oktober 1878 blifvit förlagd i Umeå stad, från och med höstterminen 1879 träd i verksamhet.

Vid folkskolelärarinneseminiarierna undergingo sistlidne vårtermin 63 elever, som genomgått första årets lärokurs, och 11, som njutit enskild undervisning, småskolelärarinneexamen.

Under höstterminen 1879 voro intagna vid seminariet i Jockmock för lappska småskolelärares och lärarinnors bildande 17 elever och vid seminariet i Haparanda för finska småskolelärares och lärarinnors bildande 31 elever och utexaminerades vid sistlidne vårtermins slut från det förra seminariet 3 och från det senare 4 elever.

Särskildt tillfälle till undervisning har vid folkskolelärareseminariet i Lund under sistlidne sommar varit beredt för småskolelärare och lärarinnor.

Vid 9 af landsting underhållna småskolelärareseminarier hafva under år 1879 tillsammans 225 elever undergått den genom Kongl. kungörelsen den 11 Januari 1878 föreskrifna afgangspröfning. Enahanda pröfning har med särskildt nådigt tillstånd blifvit anställd vid 4 af enskilde inrättade seminarier med tillsammans 105 elever.

Efter erhållet uppdrag har chefen för den inom Ecklesiastikdepartementet upprättade byrå för ärenden angående folkundervisningen under sistlidet år verkställt inspektion af seminarierna i Stockholm, Upsala, Linköping, Skara, Falun, Wexiö, Kalmar och Hernösand. Inspektion.

Kongl. Maj:t har genom nådig kungörelse den 21 Mars 1879, i anledning af Riksdagens underdåniga hemställan rörande sättet för antagande af lärare och lärarinnor vid mindre folkskolor och småskolor, förordnat om förändrad lydelse af 6 § 5 mom. i folkskolestadgan. Folk- och småskolor.

Enligt de, jemlikt föreskriften i Kongl. cirkuläret den 31 December 1875, från domkapitlen och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifter angående folkundervisningen under år 1878 funnos i hela riket 12 högre folkskolor med 340 lärjungar, 3,908 folkskolor, hvaraf 2,969 fasta och 939 flyttande, 870 mindre skolor, hvaraf 510 fasta och 360 flyttande, samt 4,403 småskolor, hvaraf 2,268 fasta och 2,135 flyttande, eller tillsammans 9,193 folkundervisningsanstalter. I de högre folkskolorna undervisade 12 lärare samt i folkskolorna 3,811 lärare och 668 lärarinnor, tillsammans 4,479
 » mindre skolorna 301 » » 572 » » 873
 » småskolorna 757 » » 3,730 » » 4,487

Summa 4,869 » » 4,970 » » 9,839, förutom 162 lärare och 213 lärarinnor eller tillsammans 375, som särskildt undervisat i öfningsämnen eller handaslöjder.

Antalet barn mellan 7—14 år utgjorde 695,975 (353,859 gossar och 342,116 flickor), af hvilka

undervisats i sina egna distrikts fasta folkskolor.....	248,566
» » » » » flyttande »	98,328
» » » » » mindre skolor	43,590
» » » » » småskolor	187,107
» » allmänna läroverk eller i folkundervisningsanstalter utom distriktet.....	577,591
» » enskilda skolor	16,491
» » hemmen	23,285
» » » » »	47,308
vistats utom skoldistriktet utan att närmare uppgifter om dem lemnats	5,361
under året ej deltagit i undervisningen	25,939.

Af de sistnämnda hade 9,992 redan förut aflagt examen från folkskolan, 3,292 hade till följd af sjukdom eller naturfel samt 12,655 af annan anledning under detta år icke åtnjutit undervisning.

Utgifterna för folkskoleväsendet utgjorde under år 1878 enligt ofvan nämnda från domkapitlen och öfverstyrelsen insända uppgifter: till lärares och lärarinnors aflöning 5,811,772 kronor, till skollokaler och inventarier

1,616,382 kronor, till undervisningsmateriel 222,923 kronor samt för öfriga behof 935,304 kronor, tillsammans 8,586,381 kronor.

Lönertillskott. Lönertillskott af allmänna medel hafva under år 1878 utgått med 2,343,347 kronor 61 öre för aflöning af lärare och lärarinnor i folkskolor, mindre skolor och småskolor. Under år 1879 hafva 178 församlingar på grund af medelöshet erhållit särskilda bidrag till sina folkskollärares aflöning.

Fortsättnings- skolor. På derom gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t för år 1879 beviljat understöd åt 366 fortsättningsskolor, samt åt 110 skoldistrikt, som beredt i skolåldern varande barn tillfälle till undervisning i slöjd.

Slöjd- undervisning.

Lappmarks ecklesiastik- verk. Af de till Lappmarks ecklesiastikverk anvisade medel hafva aflönats 4 skolmästare och 10 kateketer samt dels 56 lappska barn njutit underhåll och beklädnad, dels bidrag lemnats till underhåll af lappska barn.

Enligt Kongl. Maj:ts nådiga befallning har den för lappska barn inrättade skolan i Qvickjocks församling blifvit flyttad till Jockmock.

Folkunder- visningen bland de i rikets nord- ligare trakter bosatta finnar. Till främjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar hafva för 1879 beviljats understöd för höjande af lärarens löner till och öfver minimum, hvarjemte bidrag af statsmedel anvisats till inredning af en folkskola i Öfver Torneå skoldistrikt samt till inrättande af en småskola i Karesuando skoldistrikt.

Undervisnings- materiel.

I ändamål att till nedsatt pris från och med innevarande år hållas folkskolorna tillhanda hafva, jemte förut anmäld undervisningsmateriel, följande läromedel blifvit anordnade, nemligen: väggkartor öfver Norra och Södra Amerika, väggtafla öfver Sveriges mått och vigter efter metriska systemet, samt nya taflor för undervisning i teckning.

För de finska skolorna har en ny upplaga af Luthers lilla katekes med förklaring blifvit från trycket utgifven på svenska och finska språken, hvarjemte till såväl lappska som finska skolor undervisningsmateriel kostnadsfritt utdelats.

Folkskole- lärarnes pen- sionsinrätt- ning.

Enligt direktionens för folkskolelärarnes pensionsinrättning berättelse för år 1878 var vid nämnda års slut delaktighet i pensionsinrättningen beviljad för 4,046 lärareplatser. Antalet pensionstagare utgjorde vid samma års slut 447 med ett årligt pensionsbelopp af 183,734 kronor 24 öre. Inrättningens kapitalbehållning var vid sista afslutningen 2,049,650 kronor 13 öre.

Folkskole- lärarnes enke- och pupill- kassa.

Till delaktighet i folkskolelärarnes enke- och pupillkassa voro vid 1878 års slut anmälda 2,379 i tjenst varande lärare och 213 i tjenst varande lära-

rinnor samt 225 pensionstagare i folkskolelärarnes pensionsinrättning, eller tillsammans 2,817 personer. Kassans kapitalbehållning utgjorde vid samma års slut 328,830 kronor 36 öre.

Granskning af denna kassas räkenskaper och förvaltning för åren 1876, 1877 och 1878 har enligt reglementets föreskrift under sistlidne Augusti månad blifvit verkställd och berättelse derom afgifven af revisorer, som Kongl. Maj:t förordnat.

Af det under vissa vilkor beviljade förslagsanslag till understöd åt folk-^{Folkhögskolor.} högskolor har Kongl. Maj:t under år 1879 anvisat understöd åt 26 dylika skolor med tillsammans 50,100 kronor. Enligt styrelsernas berättelser uppgick elevernas antal i dessa skolor under sistlidne läseår till 660.

Vid allmänna institutet för döfstumma å Manilla voro under höstterminen ^{Undervisning för döfstumma och blinda.} år 1879 intagna 139 elever, af hvilka 93 voro frielever och 7 erlade nedsatt årsafgift.

Vid allmänna institutet för blinda, som under 1879 varit inrymdt i förhyrd lokal i Hedvig Eleonora församling i Stockholm, voro under höstterminen samma år intagna 59 elever, af hvilka 36 voro frielever och 6 betalade half afgift.

Af de till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för döfstumma och blinda beviljade medel hafva för innevarande år bidrag med tillsammans 36,750 kronor tilldelats 13 sådana anstalter. Antalet barn vid dessa anstalter uppgår tillsammans till 375.

Vid läroanstalterna för öfveråriga döfstumma i Wadstena och Skara voro under sistlidne hösttermin intagna tillsammans 74 elever, af hvilka 55 i den förra och 19 i den senare anstalten.

Sedan Riksdagen beviljat medel för inrättande af ytterligare en dylik läroanstalt, har Kongl. Maj:t förordnat, att en sådan skall under innevarande år så snart ske kan upprättas i Bollnäs församling af Erkestiftet.

Sedan komitén för döfstummeundervisningens ordnande till Kongl. Maj:t inkommit med underdånigt förslag, hafva samtliga landstingen samt stadsfullmäktige i Stockholm, Göteborg, Norrköping och Malmö på nådig befallning deröfver afgifvit underdåniga utlåtanden, hvarefter komitén vid slutet af sistlidet år med förnyadt underdånigt utlåtande till Kongl. Maj:t inkommit.

Kongl. Maj:t har åt särskilde komiterade uppdragit att rörande undervisningen för blinda afgifva underdånigt förslag.

På grund af förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för ^{Fattigvården.} understöd, som i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnats behöf-

vande personer från det andra riket, har under år 1879, liksom tillförene, liqvíd mellan de begge statskassorna egt rum.

Under år 1879, liksom tillförene, hafva af anslaget till den fattigvård, som bör af allmänna medel bekostas, särskilda belopp blifvit ställda till disposition af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län att användas till understöd åt fattiga bland lappallmogen.

Kongl. Maj:t har under år 1879 meddelat understöd åt fem uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn, äfvensom Kongl. Maj:t låtit under samma år inspektera dessa anstalter.

Nytt reglemente för utlåning af allmänna barnhusinrättningens i Stockholm fonder har under den 14 Mars 1879 blifvit af Kongl. Maj:t fastställt.

Medicinal-
väsendet.

Kongl. Maj:t har genom nådig kungörelse den 19 December sistlidet år, på Medicinalstyrelsens framställning, förordnat om vissa ändringar i hvad apotekare-reglementet den 11 Augusti 1819 stadgar rörande apotekselevs förkunskafer och antagning samt farmacie studiosiexamens afläggande.

Under den 7 Mars 1879 har Kongl. Maj:t förklarat, att Medicinalstyrelsen egde meddela föreskrift om de förkunskafer, som för tandläkareelever må vara erforderliga.

Kongl. Maj:t har under samma dag meddelat bestämmelser i fråga om så kallade kriminalpatienters vård å hospital.

Under den 23 Maj 1879 har Kongl. Maj:t låtit utfärda nådig kungörelse rörande ändring af 2 § i Kongl. kungörelsen den 21 Oktober 1864 angående instruktion för direktionerna vid länens lasarett och kurhus, samt under samma dag, hvad särskildt angår Gotlands län, meddelat föreskrifter rörande den för hospitalet i Visby samt dervarande lasarett och kurhus gemensamma direktion.

Det nya hospitalet i Lund öppnades den 1 April 1879 för mottagande af 150 patienter; och kommer under innevarande år att der beredas utrymme för ytterligare 150 sjuka. Genom tillbyggnad af hospitalet i Hernösand har sjukplatsernas antal vid detta hospital från den 1 April 1879 blifvit ökad från 139 till 221.

Enligt Kongl. Maj:ts beslut den 25 sistlidne Juli har extra provincialläkarebefattningen i Willåttinge härad af Södermanlands län blifvit förändrad til ordinarie provincialläkaretjenst med station för läkaren i Malmköping.

Af särskilde komiterade utarbetadt förslag till ny stadga angående sinnessjuka har, jemte underdånigt betänkande i ämnet af den 24 Maj 1879, inkommit till Kongl. Maj:t, Som under den 16 påföljande Juli förordnat, att Medicinalstyrelsen skulle, efter vederbörandes hörande, deröfver afgifva underdånigt utlåtande.

Genom nådig kungörelse den 14 sistlidne November har Kongl. Maj:t förordnat om ändrad lydelse af 20 § i förordningen den 7 Januari 1876 angående vård och försäljning af arsenik samt andra giftiga ämnen och varor.

Vid 1877 års slut uppgick barnmorskornas antal i hela riket till 2,230 och vid 1878 års slut till 2,251. Under loppet af år 1879 hafva 111 elever blifvit vid rikets tre läroanstalter för barnmorskor examinerade i den allmänna förlossningskonsten och förklarats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Bland dem hafva utgått från Stockholms 52, från Göteborgs 32 och från Lunds läroanstalt 27. Af sålunda utexaminerade barnmorskor hafva i Stockholm 37 och i Göteborg 24, hvilka ådagalagt goda insigter och färdighet i den egentliga barnmorskekonsten samt derjemte gjort sig kända för pålitlighet och hedrande uppförande, ytterligare erhållit undervisning i instrumental förlossningskonst och, sedan de vid anställdt förhör befunnits ega nöjaktig skicklighet i densamma, förklarats berättigade att under vissa villkor utöfva jemväl denna del af förlossningskonsten.

Barnmorske-
väsendet.

Under år 1878 utgjorde antalet vaccinerade barn i riket 108,100. För nitisk utöfning af skyddskoppypningen under år 1877 hafva, enligt Kongl. Maj:ts beslut den 24 Januari 1879, åtskillige vaccinatorer erhållit belöning, nemligen 12 medelst silfvermedaljer, 94 medelst vaccinationsinstrumenter och 92 medelst penningar.

Skyddskopp-
ympningen.

Veterinärinstitutet i Stockholm hade vid 1878 års början 30 elever; under året tillkommo 5 och utexaminerades 2, till annat yrke afdingade 4, så att hela antalet vid årets slut utgjorde 29. I hofbeslagskonsten erhöles 10 civile och 12 militäre lärlingar undervisning. Af desse aflade under året samtliga civile och 6 militäre lärlingar hofslagarexamen.

Veterinär-
undervisning-
gen.

Vid veterinärinrättningen i Skara uppgick veterinärelevernas antal under år 1878 till 16. Af dem hafva under året 2 afgått från inrättningen för att egna sig åt annat yrke och en affidit, så att vid årets slut 13 återstodo. För öfrigt erhöles 8 lärlingar och 12 sockensmeder undervisning i hofbeslagskonsten vid inrättningens smedja. Af dessa funnos vid årets slut 6 lärlingar och 2 sockensmeder kvarvarande.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 17 Januari 1880.

O S C A R.

LUDV. ALMQVIST.